

HABARI

INFORMATION OM TANZANIA

52 årg

Nr 4/2020

Ur innehållet: President- och parlamentsval, Slavhandel, Tumaini-rapport

TIDNINGEN HABARI

utges av
SVENSKTANZANISKA
FÖRENINGEN
SVETAN

REDAKTION **epost: habari@svetan.org**
Lars Asker, redaktör tel 08-38 48 55, mobil 0705 85 23 10
lars.asker133@gmail.com
Eva Löfgren tel 08-36 48 88, mobil 0702 11 98 68
eva@diversity.se
Sten Löfgren tel 08-36 48 88, mobil 0708 90 59 59
sten@svetan.org

PRISUPPGIFTER 2020

SVETAN-medlemskap inkl HABARI	300 kr
Medlemskap exkl HABARI	100 kr
Familjemedlem exkl HABARI	50 kr
Ungdomsmedlemskap	150 kr
Prenumeration HABARI	250 kr
Enstaka HABARI	50 kr

(Äldre nummer pris efter överenskommelse)
Betala in korrekt belopp på SVETANs plusgiro 35 95 501
– ange på talongen vad som önskas.
Betalning med mobil via Swish: 1230-269-787

ÄMNESOMRÅDEN i tidigare HABARI

2/10 Kibaha Education Center	3/15 Forskningssamarbete
3/10 Hälsa	4/15 Valet
4/10 Litteratur	1/16 Valanalys
1/11 Ungdom, Karagwe, ELCT mm	2/16 Ungdomar och framtiden
2/11 Hållbar utveckling	3/16 Partnerskap för lokal demokrati
3/11 MV Liemba, forskarnätverk mm	4/16 Blandat
4/11 Flora och Fauna	1/17 Volontärbete
1/12 Självständigheten 50 år	2/17 Swahili
2/12 Joha trust & Mama Barbro mm	3/17 Rättsväsende
3/12 Mänskliga rättigheter	4/17 Turism
4/12 Företagsamhet	1/18 Sexuell och reproduktiv hälsa
1/13 Kvinnliga förebilder	2/18 Handkapp, hälsa mm
2/13 John Kilaka, Karagwe 30 år mm	3/18 Svetans 50 årsjubileum
3/13 SWAHILI	4/18 Religion
4/13 Tanzaniaadag, energi, skolfilm	1/19 Tanzaling, Sten Rylanders tal
1/14 Barn	2/19 Portar
2/14 Konst och litteratur	3/19 Konst och kultur
3/14 NAOT, cykelsafari, swahilidag	4/19 Kibaha 50 år
4/14 Jordbruk och industri	1/20 Nordiska skolan, Spacerpad
1/15 Nätverksmässan	2/20 Mkapas memoarer, UD-rapport
2/15 Zanzibar	3/20 Hårmode, medecinmän i Iringa

Kopior på enstaka HABARI-artiklar kan beställas från redaktionen. Eftertryck eller utdrag ur artiklar får endast ske med författarens tillstånd. Citera oss gärna, men ange källan!

Omslagsbilden visar barn vid Tumaini Children's Center som tvättar händerna noggrant i Corona pandemin Foto: Tumaini

Flyeralarm AB, Stockholm 2020, ISSN 0345437
Tryckt på miljövänligt papper

sid 2 - Habari 4/2020

SVETAN

www.svetan.org
www.facebook.com/

Postadress: c/o
Martha Andersson
Smögengatan 20
416 74 Göteborg

STYRELSE
styrelsen@svetan.org

Rehema Prick, ordförande
rehema.prick@telia.com
Linus Dunkers, sekreterare
linus@dunkers.nu
Martha Andersson, kassör
marthakente@yahoo.com
Jeanette Olsson, ledamot/
Tumaini
msjeanetteolsson@hotmail.com
Emma Kreü, ledamot
emmakreu@gmail.com
Harriet Rehn, suppleant
harriet_rehn@yahoo.se
Helena Honkanen, ledamot
helena.gbg@hotmail.com
Prosper Kaberwa, ledamot
pkaberwa@yahoo.co.uk

LOKALREPRESENTANTER

Erland Hillby
Herrhagsv 190, 752 67 Uppsala
tel 076 820 70 59

Gunilla Lundahl
Föreningen Tandala
Tellusgatan 5, 22457 Lund
tel 076 866 60 39

Rehema Prick
Åtorps Björkv 7, 443 31 Lerum
tel 070 732 20 21

Ta gärna kontakt med en lokalrepresentant om du t.ex. vill veta mer om Tanzania, undrar över hur det är att arbeta där eller vill få tag i någon som kan komma och prata om Tanzania. Vill du bli lokalrepresentant ta kontakt med ordföranden!

STÖDPROJEKT

Tumaini Children's Center

Kontaktperson Helena Stigsson
<http://futurewithhope.se/tumaini/>
Bankgiro 552-8161

Tanzanias ambassad

Tel 08732 24 30 /31
Näsby Allé 6, 183 55 TÄBY
epost: mailbox@tanemb.se
www.tanemb.se

ORDFÖRANDEN

Hösten är här i Svedala och man känner längtan till värmen och Tanzania. Nu blir det mörkare och mörkare, kvällarna känns lite som i Tanzania. Men mörkt som i Tanzania blir det inte. Ibland längtar man till detta mörker. Varmt och mörkt.

Nu är det redan vintertid och därefter allt vad som hör Julen till. Helst skulle jag vara i vårt kära Tanzania under julen, utan vårt överflöd men med många av våra vänner.

Regnet bara öser ner över Östafrika och Tanzania. Stora översvämningar har rapporterats i många delar. Vägar flyter bort och stora problem uppstår med kommunikation. Regn och problem med vägar har Tanzania haft i många år och vi får hoppas att det blir bättre. Valet i Tanzania är över och President Magufuli blev återvald.

COVID-19 förföljer oss som en häxa och vi måste förbereda oss. När detta skrivs planerar SVETAN höstmötet den 21 nov som kommer att bli digitalt på grund av rådande omständigheter (vi följer Folkhälso-myndighetens föreskrifter). Föreläsare är Erland och Elisabeth Hillby från Uppsala. De skall ska berätta om utveckling i Kageraregionen de senaste 30 åren. Thomas Kisanga från Moshi ska berätta om hur arbetsmarknaden har påverkats under pandemin.

Slutligen skulle jag vilja att alla medlemmar som har en e-postadress, och inte har skickat in denna till SVETAN, skickar denna till svetan@svetan.org så snart som möjligt. Då blir det lättare med kommunikationen.

God Jul och Gott Nytt År!

Rehema Prick

Slavery and slave trade in East Africa

Traditionally in tropical/sub-Saharan Africa, numerous societies kept slaves long before regular commercial contact was established with North Africa or coastal East Africa. Many African kingdoms were active participants in slave raiding and slave trade, especially after the arrival of Europeans and the consequent development of the Atlantic Slave Trade. Ownership of slaves was an important indicator of power and wealth. Slaves were seldom sold as chattels but could be given away as gifts to others in position.

The English term 'slave' has its origin in the Latin word *sclavus* meaning 'captive'. The Romans obtained most of their slaves from Eastern Europe. This trade in humans, mostly females and young boys, continued to an extent well into the ninth century AD all the way to Muslim Spain.

Slavery can be simply described as the ownership of human beings, buying and selling them for the sole purpose of forced and mostly unpaid labour and sexual exploitation. It is an ancient practice that has been found in almost all civilizations in the world. All the three Semitic religions of Judaism, Christianity and Islam recognize slaves as a separate class of people in society. Even the Mayans, Aztecs and other smaller "nations" kept slaves in the Americas, as did the Sumerians and Babylonians in the Near East, and the Chinese and Japanese in the Far East. Ancient Egyptians and Greeks employed large numbers of slaves, including people of their own nationalities and others such as Jews, Europeans, Nubians and Ethiopians. Many slaves were employed as soldiers, servants, laborers and even civil servants. The Romans captured slaves from what is now Britain, France and Germany. Slave armies were kept by the Egyptians and Ottomans. In the civilizations of the Indus valley and the Indian Sub-continent, because of their rigid caste system solidified in their religions, the lower castes and the 'untouchables' provided ample free or cheap labour to the upper castes.

Another very common form of slavery was 'serfdom' – a 'serf' was an unfree person in a condition of almost perpetual servitude, sometime partially, mostly inherited from his parents, and he was required to render services to a feudal lord. He was commonly attached to the lord's land or house hold, and though he could not be sold as chattel (movable property), he was transferred with the land from one owner to another, usually together with his family.

In northern Europe (Scandinavia), *trälar* were a kind of serfs, and in Imperial Russia in the first half of the 19th century one third of the population were serfs, or 'unfree peasants' called *krepostnoy krestyanin* in Russian, who like slaves in the Americas, had the status of chattels and could be bought and sold like common goods.

Slavery in Africa and the Trade in African Slaves

In tropical/Sub-Saharan Africa, there were numerous societies and kingdoms which kept slaves, both belonging to their own tribes or those who were captured from other tribes, long before there was any regular commercial contact established with Muslims of North Africa and the Swahili coast of East Africa. Several powerful West Africa kingdoms such as those of the Ashanti in Kumasi, Bonny and Dahomey/Benin were active participants in slave raiding and slave trade, especially after the

arrival of Europeans and the consequent development of the brutal 'triangular' Atlantic Slave Trade.

Traditionally, most societies in Africa, many with divine kings and strict hierarchical forms of government with local chiefs at village level, kept slaves as body guards, tax collectors, domestic servants and farm workers. They were an important indicator of power and wealth. They were seldom sold as chattels but could be given away as gifts to others in position. However, with the discovery of the Americas and the European need for increased cheap labour, the character of African slave ownership changed when Europeans introduced the Atlantic Slave Trade and escalated slave raids and enslavement of Africans and their forced migration for use in the Americas.

The East African Slave Trade

Swahili patricians, the ruling class of coastal society of mixed African-Asian origin in the ports and islands of East Africa, comprising Sultans, chiefs, government officials, ship owners and wealthy merchant houses, used non-Muslim slaves as domestic servants, sailors, coolies and workers on farms and plantations, even in the interior of modern day Tanzania around trading centers such as Tabora, Mwanza on Lake Victoria, and Ujiji and Kigoma on Lake Tanganyika. Swahili craftsmen, artisans and clerks were free Muslim men or Islamized former slaves. The divisions between the different social classes were often not very strict because of intermarriage and social mobility. Seyyid Said, Sultan of Oman and Zanzibar, and his relatives and associates, became so rich because of their clove plantations in Zanzibar employing slave labor that he moved his capital Muscat in Oman to Zanzibar in 1840; thus becoming the first of 12 Sultans of Zanzibar

Flyg till Afrika?

Specialpriser om du flyger i biståndssyfte!

Drömsafari!

Välj Tanzaniaexperten Anderson's African Adventures
andersons.se

Afrika 0140-37 50 10
africa@tranas-resebyra.se
tranas-resebyra.se

Tranås Resebyrå – trygghet och kvalitet sedan 1979

Slavkaravan

of Omani origin. Slavery and slave trade within East Africa were well established on a small scale before the Europeans arrived on the scene. Export of slaves was mostly to the countries of the Middle East, especially in the Persian Gulf region. Africans worked as sailors in Persia, pearl divers and laborers on date plantations in Oman and the Gulf, soldiers in the various armies and workers on the salt pans of Mesopotamia (today's Iraq). Many Africans were domestic slaves, working in wealthy households. Many young women were taken as concubines, i.e. sex slaves. However, the bulk of the slaves in the countries around the Indian Ocean were from South Asia and South East Asia, particularly South India, Malaysia, Indonesia and the Philippines, most of them being women, many of whom were brought to East Africa by the Portuguese to work in their fortresses, naval bases and wine-houses or sold away as concubines.

After 1729 when the Portuguese were ousted from the Swahili coast by the Omani fleet, Arab, Iranian and Indian settlement increased in East Africa and the slave trade expanded far into the interior of East and Central Africa and became more organized. There was also an increasing demand for ivory in India, Europe and America, and slaves were needed as porters to carry it from the interior to the coast.

Every year more slaves were required in East Africa for several reasons:

1. New clove and coconut plantations in Zanzibar and date plantations in Oman.
2. New farms in the interior of East Africa for production of food crops around inland centers along the caravan routes.
3. More slaves were needed as porters to carry trade goods from the coast to the interior, and ivory and other products from the interior to the coast.

Illastning på slavskippet

sid 4 - Habari 4/2020

4. Brazilian traders, to avoid the British navy intercepting their slave ships in West Africa, had started obtaining slaves from the Portuguese in Angola, the Zambezi valley, Mozambique and Tanganyika.

5. The French needed cheap labor on their newly started sugar and coffee plantations in the Caribbean and Indian Ocean islands. Most of the slaves were taken from the port of Kilwa brought there by the Nyamwezi and the Yao.

6. Many male slaves in Zanzibar and Mombasa would become free after some years in servitude, older slaves would retire or die.

Africans, Arabs, Iranians, Indians and Europeans were all involved in the trade in slaves from the interior of eastern and central Africa, as well as transporting ivory, rhinoceros' horns, hides, copper and precious stones to the coast. The main suppliers of slaves were:

1. the Prazeros, descendants of Portuguese fathers and African mothers, operating mostly along the Zambezi River.
2. the Yao of southern Tanganyika and northern Mozambique working north-west of the Zambezi River.
3. the Makua operating east of the Yao, closer to the coast.
4. The Yeke operating further north around Lake Tanganyika under the leadership of Chief Msiri of Katanga and the Nyamwezi Chief Mirambo, who established a short-lived trading and raiding kingdom at Urambo during 1860-70's.
5. the Kamba, Galla/Oromo and the Somali in Kenya.
6. the Christian Amhara and the Oromo later systematically raided the Muslim Somali in modern Ethiopia to obtain slaves well into the 1930s.

The most famous trader of all in East Africa during the second half of the 1800s was Tippu Tip (Hamed bin Muhammed Al-Murjebi), a Zanzibari of African-Arab parentage, Tippu traded mostly in ivory, and he owned several hundred slaves as porters to carry the ivory and also work as his soldiers, guards and various functionaries in the caravans. He later became Governor of the Congo, first under the Sultan of Zanzibar, and later under the King of Belgium.

Abolition of Slave Trade and Slavery

Several factors hastened the international abolition process reaching the formal end of slavery:

1. Britain's ties with America were weakened when her New England colonies there became free after the American War of Independence in 1776 and the creation of the United States of America.

2. The French Revolution was a period of radical social and political upheaval in France from 1789 to 1799. It profoundly affected both French and modern world history, causing the gradual decline of power and authority of monarchies and churches, and encouraging the rise of democracy and nationalism to start with in Europe. It brought ideas of universal fraternity, liberty and equality, inspiring those fighting to end slavery. One immediate consequence of this was the successful slave revolt of 1791 in Saint Domingue (with the largest slave population in the Caribbean) that finally abolished slavery and brought independence to Haiti in 1803.

3. The Industrial Revolution in Britain and increasing wealth from her imperial expansion in Asia, had brought new demands for efficiency, free trade and free labour in Britain – slavery and slave trade were outdated practices in this new situation.

Although the country that had profited most from the trade in African slaves was Britain, in 1807 the British government declared the buying, selling and transport of slaves illegal - but owning slaves was legal until August 1834 when Parliament passed a bill which gave freedom to all slave children under six in the British West Indies. All other slaves, adults and youth, were classed as apprentices and made to work for six years without pay but receiving food, shelter and clothing. Altogether 40 000 British families including plantation owners in the New World, were given compensation totaling about £20 million for loss of slaves. (This sum would amount to several thousand million pounds today.)

The system of apprenticeship was just as cruel and exploitative as slavery, and it was finally abolished in 1838. Many former slaves stayed on the plantations as very low-paid labourers since they could

Målning av Tippu Tip, slav- och elfenbenshandlare och senare guvernör för Kongo

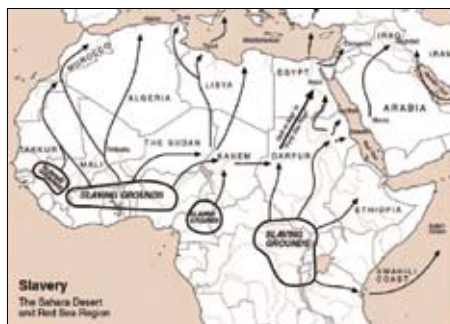

Slavar skördar sockerrör i Sydstaterna

not get other work elsewhere. Those few who managed to leave the plantations in the West Indies were soon replaced by indentured labourers from India.

The abolitionists in Britain now directed their efforts to end slavery in America causing much resentment especially in the southern states of USA. They also campaigned against slavery in India and East Africa. Concerning East Africa, the missionary explorer Dr. David Livingstone proposed the 3 C's (Colonization, Christianity and Commerce) as the only way of ending slavery and slave trade. He campaigned for an immediate takeover of the territory where slavery was practiced, thus encouraging imperial ambitions in eastern Africa.

Slavery however continued in many parts of the world. It was finally abolished in America after the Civil War with the defeat of the southern states in 1865. But the freed slave in the south continued to suffer for long. All the indignities of segregation and discrimination remained, with inequality in courts of justice and violent harassment from white Southerners, sometimes resulting in unpunished torture or murder. This continued until very recently, until the rise of the Civil Rights Movement of the 1960's which brought the issue of racism and associated discrimination and segregation violently to the attention of authorities and legislators. International opinion was mustered to remove the vestiges of slavery in America. Meanwhile in many parts of Africa, slavery of the old traditional varieties continued rather undisturbed well into the 20th century. It was finally outlawed in Nigeria in 1936, and in Ethiopia in 1942.

Slavhandelsvägar

Abolition of Slave Trade and Slavery in East Africa

Since the first Anti-Slave Trade Treaty of 1822, international opinion against the East African slave trade had been mounting, and after a long confrontation with the European abolitionists and many threats from the British, Sultan Seyyid Barghash of Zanzibar signed a treaty on June 5, 1873, that made the slave trade finally illegal in his dominions. But the legal status of slavery, which was originally also a common African institution, was not abolished until 1909 in Zanzibar (1904 in British Kenya and 1919 in Tanganyika after Germany lost the WW1 and Tanganyika became a British Trust Territory).

Zanzibar became a British Protectorate in 1890 after the Heligoland Treaty between Britain and Germany. The year 1890 was also the year of signing the Brussels Conference Act (also known as the Slave Trade Treaty) by the Western European countries, which provided for the suppression of the slave trade and the importation of alcohol and fire-arms into Zanzibar. Alcohol and fire-arms were used in exchange for slaves in the interior of Eastern Africa and fire-arms were increasingly being used in the slaving raids both by the local native African peoples of the interior and the slave traders from the coast. An international bureau was set up at Zanzibar in the same year for the British Navy to enforce the Act.

The 1873 Treaty between the British and Zanzibar, and the other treaties which followed it, were not enforced effectively for many reasons. To the favour of the slave dealers and owners, the British argued for gradual abolition of slavery out of fear that (as was experienced in the West Indies) mass liberation would lead to lawlessness and destruction of the highly developed plantation agricultural economy of Zanzibar. After 1890, slaves in Zanzibar could buy their freedom but few could afford to do so. (Plantation slaves had 1-3 days a week free to do their own work, cultivating their own plots or working for others to earn cash.) In 1897 the government agreed to pay compensation to slave owners for manumission of male slaves while concubines were to become legal wives and their children legitimate. But slaves wanting freedom had to apply formally to a court, and since most plantation slaves were illiterate or simply ignorant of the laws, only 4 278 slaves became free. The vagrancy laws (which demanded every inhabitant of the islands to have employment, home, etc.), intimidation from some slave owners and the wish among many slaves to retain the 'right' to cultivate plots

Zanzibar var centrum för den östafrikanska slavhandeln

on plantations also hindered many from becoming free. But the status of slavery was finally abolished in 1909 and compensation for freed slaves could not be paid after 1911. Formally, altogether 17 293 slaves were freed in Zanzibar for a total of £ 32 502 as compensation to the owners. The number of concubines, slave children and aged slaves automatically becoming free must have numbered several thousands. In the place of the closed slave market in Zanzibar Town (Kijiweni/Stone Town), Bishop Edward Steere built the large Anglican Cathedral.

However, a slave could be given freedom by his owner of the owner's free will long before the institution of slavery came to be finally abolished. If a slave had lived and behaved to the satisfaction of the master for a long period, especially if he were holding an important position in the master's household, the master wrote him a document of freedom. The ex/freed slave (mhuru) and the master (bwana/mwinyi) each kept a copy of the document. A master would grant freedom to his slaves when he, the master, had grown old and wanted to thank God and get His reward. Some masters would grant freedom before going on the pilgrimage to Mecca, or when they returned from Mecca.

Slaves were freed in the name of God since Islam, though it sanctioned slavery, did not present any serious obstacle to its abolition. The Koran, Chapter 24, Verse 32 says: As for those of your slaves which wish to buy their liberty, free them if you find in them any promise and bestow on them a part of the riches which God has given you.

Marinsoldater landar i Afrika för att stoppa slavhandeln

Slavar i Västindien som lyssnar på proklamation om slaveriets upphörande

After the slave trade was declared illegal, many slave owners expected the abolition of slavery to follow suit. Shrewd slave owners thus made some slaves buy their freedom from their masters. The price of freedom was usually a large part of the little land the slave had acquired. This kind of 'trade in freedom' developed out of the custom whereby a slave owner wilfully freeing a slave was given a present by the freed slave and his relations if he had any. The present was usually part of the land owned by the slave through his marriage to a free-woman. This system increased slightly the plantation owner's possession of arable land which he customarily could not buy from the Waunguja, the original inhabitants of Unguja/Zanzibar Island.

A slave thus freed was made a "brother" or a "son" by the former master, and the ex-slave continued to be attached to the household of his former master.

The Certificate of Freedom (Hati ya Uhuru) would read as follows:

"I, So-and-So, state that I have granted in writing to So-and-So, freedom before Almighty God, which means he is a free-man. No one may interfere in his affairs while I am alive, and even when I am dead there is no way of interfering with him. And whosoever upsets what I have written in this document will be accounted sinful before God for upsetting this document; it is I who have made him a freeman. If anyone comes and makes him a slave in spite of my certificate, he will be accounted sinful."

Originally, the Certificate of Freedom was not required to be endorsed by any official authority, however, some parties involved would have the Certificate stamped by the Kadhi (Muslim Jurist). After 1873 (Abolition of the Slave Trade), and especially after 1890 (when Zanzibar came under the British Protection), the necessary documents were written at a Government office and the official stamp put on them.

In 1890 the Sultan of Zanzibar was persuaded by the British to declare that slaves could buy their freedom. Since only a few slaves had the cash or the land with which

to buy their freedom, the declaration did not help to reduce substantially the number of the slaves. The Sultan also decreed that all slaves entering his dominions (Zanzibar, Pemba and Kipini, the part of Kenya coast under the flag of Zanzibar) and all slaves born after 1890 were to be free. All slaves were finally emancipated in Zanzibar and Pemba (not the Kenya coast) in 1897 and the government agreed to pay compensation to the slave owners. Concubines were to become legal wives and their children legitimate.

However, freedom was granted only upon application to the Government. Since the Government did not have any records on the slaves, and since most of the slaves were illiterate, comparatively few slaves applied for their freedom. Two other factors contributed to the perpetuation of slavery on the plantations despite legal possibilities for a slave to obtain freedom. Firstly, slave owners argued that the compensation paid by the Zanzibar Government was too little, hence they did not either inform their slaves, or encourage them, to apply for freedom. Secondly, many plantation owners threatened their slaves that upon becoming free the ex-slaves would lose their cultivation rights and would not be employed for wages. Many slaves thus remained in slavery until 1909 when Sultan Seyyid Ali bin Hamoud definitely abolished slavery, and compensation for slaves could not be paid after 1911.

Contrary to the horrors associated with the Atlantic Slave Trade, and the brutal punishments inflicted on disobedient slaves especially on the plantations in the Americas, or runaway slaves, domestic slavery in East Africa and the Indian Ocean world in general, is known to have been comparatively benign.

An ex-slave could rise to any position in the Swahili society. Of the six successive governors in Zanzibar (the highest official post in Zanzibar) appointed by Sultan Seyyid Said before his moving to Zanzibar in 1839, two were ex-slaves of Ethiopian origin, Khadim Yaqt and Khadim Ambar. This may explain why no mass uprising by slaves occurred in Zanzibar and, contrary to British, Arab and Indian fears, the emancipation of slaves did not result in lawlessness and the disruption of the plantation economy. In fact, during the years following the abolition of slavery, clove and coconut production rose and the prosperity of Zanzibar did not seriously decline. The economy declined considerably along the Kenya coast through loss of slaves as a result of abolition and rebellions led by the local rulers in the coastal towns and islands.

Descendants of East African freed slaves in the Middle Eastern countries are greatly assimilated into the society and identify themselves as Arabs. However, in parts of Oman, Saudi Arabia and the Persian Gulf, the khadims (serfs, domestic servants, menial workers, pearl divers) have predominantly African blood.

In the Indian sub-continent, descendants of freed slaves are concentrated in the State of Gujarat, north-west of Bombay, where they had formed several separate states under British protection, and in Hyderabad and Karnataka. They are known as Sidi/Siddi/Siddhi, speak different Indic languages and follow mostly Islam. In Karnataka and Goa, they are mostly Catholic and Hindu. Some freed Africans were brought back from Arabia and India to East Africa by Christian missions early in this century.

The Squatter System - from Slavery to Serfdom

A freed/former male slave, mhuru/hadimu (plural wahuru/mahadimu), was made a brother or a son by the former master, and the former female slave a wife, sister or daughter. Thus the descendants of the freed slaves continued to be attached to the Muslim households of former slave owners, well integrated in the extended family, and today they cannot be distinguished as a separated community, except for those who were converted to Christianity by the European Missions. The bondage consisted of obligations during marriage and funeral occasions and the observance of rules of social etiquette. The ex-masters' descendants were obliged to help the ex-slaves' descendants financially at engagements, marriage and funeral ceremonies as slave owners were obliged to do during the epoch of slavery proper.

The original owners of clove plantations, shamba, were in all cases Arabs of Oman and Hadramaut (South Yemen), either fresh settlers from southern Arabia or members of long-established families of Arab or mixed Arab, African, Iranian, Indian and Indonesian origin in Zanzibar. As agreed between Sultan Seyyid Said and the Shirazi native African ruler Mwinyi Mkuu of Unguja Island, forest lands could be granted to persons of Arabs male ancestry who cleared them and planted them mostly with cloves and coconuts using slave labour. The Shirazi native Zanzibaris who were farmers and fishermen, entered the plantation economy mostly after the abolition of slavery.

Plantation slaves cultivated foodcrops among the clove and coconut trees to grow their own food and keep the trees weeded.

After the abolition of slavery, the pattern of life on the plantations did not change substantially. Slaves were emancipated but the plantations in Unguja remained the property of Zanzibaris of Arab and Indian origin and to a certain extent the Shirazi also. Most descendants of the ex-slaves were thus landless farm labourers or urban workers. Some large plantation owners left a few small plantations as "waqf" (Government Trust) for the use of the owners' former slaves. A few were bought by Christian missions to rehabilitate some ex-slaves. The great majority of ex-slaves carried on their old employment or took out plots in the "no-man's lands" between the Arab plantations and the Shirazi settlements. Very few, who had marriage ties with the Shirazi, settled in the Shirazi villages.

Those who stayed on, or moved into, the shambas, became 'squatters'. The system of squatting had much in common with the institution of slavery on the plantations. Customarily, squatters could build houses on the shamba and plant food-crops (including banana plants which were not considered trees). Squatters were expected to help the owner to pick the cloves at harvest time for a small payment. Squatters did not pay rent, nor did they share their own crops with the owner; and they could not be expelled from the shamba except when there had been a breach of personal relations between owner and squatter. The squatter did not have any economic obligations to the shamba owner. Some owners allowed their squatters to plant fruit trees such as mangoes, limes, lemons, pawpaws, bread-fruit, jack-fruit and tropical apples. The squatter looked after these plants and picked the fruits. Both the owner and the squatter had an equal share of the produce. A squatter did not customarily have to ask for permission to settle on a shamba. He was expected to have friendly relations with the owner, the owner's agent, or the overseer (who was usually a poor relative of the owner, almost certainly recently arrived from Arabia). A squatter was always welcome as long as there was room for him on the shamba. The area a squatter could cultivate was not limited to any one part of a shamba, or to any one shamba. The rights of a squatter could be inherited by his children and or relatives if agreed by the owner. Customarily the owner did not refuse. Squatters however could not sell their rights, but could delegate their duties and obligations to their relatives and friends.

Squatters were in fact referred to as wasimamizi (overseers of the plantations) as relations between squatters and owners

had been generally good. However there were times of tension, e. g. in the period 1957-63, Arab and Indian landlords had strongly expressed their wish to dispense with the squatter system and replace it with total wage labour to cultivate trees and cash-crops such as chillies. This move was contrary to the established rights of the squatters and it created fears and insecurity among them. The situation was exploited by some feudal supporters of the Zanzibar Nationalist Party who threatened to expel those squatters who did not join the landlord dominated ZNP.

The squatter-landlord relationship based on the old slave-master system continued with varying degrees of bondage and attachment for more than half a century until 1964 when the republican revolution changed the social equilibrium.

The distinct system of slavery, after the abolition, had left its mark on all sorts of activity. Households employed servant boys and girls to a great extent for menial tasks and for shopping and going to the market. This is the case even today, to some extent. Thousands of both urban and rural youths in Eastern Africa are employed unskilled as "domestic servants" for low wages. Before the revolution in Zanzibar, formally organised enterprise of today and slavery of the past showed traits of an intimate character. Slavery had been considered part and parcel of the feudal and commercial households, and Swahili sailors often spoke of their ship owner's firm and household as their mlango (the door) or extended family.

After the revolution in 1964, all large plantations were nationalised. All squatters, and later interested people from urban areas who had no agrarian background, were given a minimum of three acres each of plantation land. An unspecified number of these were immigrants from the East African countries, mostly from Tanganyika (i.e. Tanzania mainland). The surplus plantation lands were turned into state farms or taken over by the new ruling elite.

A Social Survey of Zanzibar (1962) conducted by the South African Professor Edward Baston during 1948-49 gives the following figures for the landless adult male Africans of the main island of Unguja which had been involved most in plantation slavery and slave trade:

	Shirazi/ Native	Mainlanders/ Non-native
Zanzibar Town	2 220	6 630
Rest of Unguja	720	8 600
Total	3 940	15 230
Grand total	19 170 landless adult males	

During 1964-65, altogether about 22 000 adults in Zanzibar were given the three acre plots by the government. In the 1980s the government sold more unoccupied land to citizens and also returned some smaller shambas and houses to their former owners, and speculation in real-estate has grown tremendously. The above figures of landless Africans in 1948 is close to the number of male slaves freed during the abolition, i.e. 19 170 male landless Zanzibaris of all origins as against 17 293 male slaves freed by the courts up to 1911 (some getting compensation several times under different identities in cooperation with the master).

Slavery has not disappeared completely; it exists today in various forms, mainly indoors, behind closed doors, in remote forests and mining areas, in many parts of the world including Europe, Africa, India and the Middle East.

Abdulaziz Y. Lodhi (PhD)
Professor Emeritus
Uppsala University

This article is a short version of an article in the website of the International Scientific Committee (ISC) of the Slave Route Project.

Part of this paper is based on A. Y. Lodhi (1973), The Institution of Slavery in Zanzibar and Pemba. Research Report No. 16. Scandinavian Institute of African Studies, Uppsala

Under sin tid vid skulptörskolan i Bagamoyo gjorde Clara Sörnäs detta monument invigd den anglikanska kyrkan som står på slavmarknadens plats i Zanzibars stenstad

Tumaini Children's Center: Arbete med barnen under Coronan

Tumaini Children's Center är ett projekt i Kageraregionen som arbetar för att barn som bor och lever på gatan ska kunna återintegreras till samhället och få ett bra liv, samt förebygga att barn behöver lämna sina hem för ett liv på gatan. Tumaini betyder hopp.

Projektets övergripande mål är att de mest utsatta barnen i Kageraregionen, inklusive de som för närvarande bor på gatorna, ska bli väl integrerade i samhället, ha samma rättigheter som andra barn och inte utsätts för diskriminering. Svetan har samarbetat med projektet sedan starten.

Återförening och integrering

En viktig del av Tumainis arbete är att arbeta för att barnen ska återintegreras i sitt lokalsamhälle och om möjligt återförenas med sin familj. De sista fyra månaderna har 31 barn återförenats med sina familjer och vårdnadshavare. Många gånger kan det vara en utmaning att hitta släktingar till barnen som ibland har bott på gatan i flera år. Personalen tar ofta hjälp av lokala ledare, men även av sociala medier. Efter att släktingar har hittats så börjar arbetet med arbeta för att tillsammans med barnet och familjen planera för en långsiktig lösning, där barnet kan leva i en trygg miljö. Barnen kan behöva bo kvar på Tumaini-centret utanför Bukoba under en längre period innan det är möjligt för dem att flytta hem igen. De behöver hjälp med sin skolgång och att bygga upp relationer till sin familj igen. Dessutom behövs det stöd till familjen så att anledningarna till

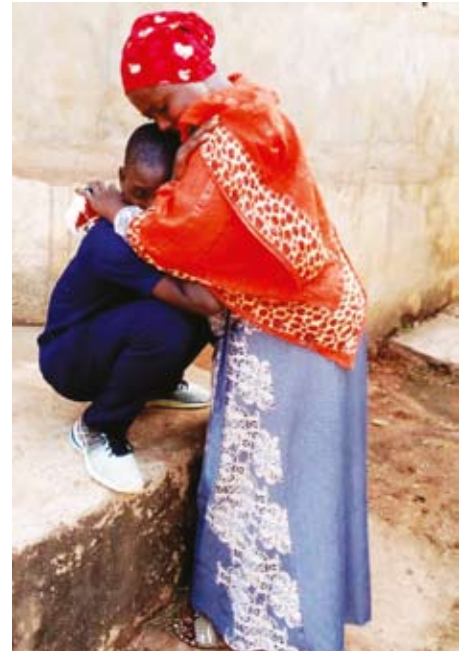
att barnen lämnade sitt hem åtgärdas så de inte riskerar att fara illa igen. Ibland finns det inga föräldrar som de kan bo med och inte heller några släktingar, då kan barnen behöva bo i familjehem eller på internatskola. Återintegreringen är en process där även lärare och lokala ledare involveras för att barnet ska få så mycket stöd som möjligt.

Disani

Disani är ett av de barn som har återförenats med sin familj de sista månaderna. Han kom till Tumaini Children's Center i september 2019. Han hade tidigare bott vid en busstation och socialarbetare tog med honom till Tumaini centret. Han var 16 år och döv. Han kom inte ihåg var hans hem låg. Personalen försökte spåra hans familj genom att prata med flera lokala ledare, men det lyckades först genom att hans bild delades i sociala medier och i juni i år kände någon igenom honom och visste vem hans mamma var. Modern hade trott att Disani var död och blev överlycklig när hon förstod att han fortfarande var vid livet.

Tumaini-grupper i byarna

Som ett sätt att förebygga att fler barn far illa så uppmuntrar projektet lokalsamhäl-

Disani och hans mamma möts för första gången på ett år

len i Kageraregionen att bilda grupper som kallas Tumaini-grupper. Syftet med grupperna är att de ska arbeta med att identifiera och stödja de mest utsatta barnen som också har högst risk att lämna sina hem för ett liv på gatan. Personalen utbildar gruppdeltagarna i barns rättigheter och barnskydd. Deltagarna delar erfarenheter och diskuterar frågor som övergrepp och våld gentemot barn och hur de ska kunna förebygga detta. Personalen lär ut hur gruppdeltagarna ska kunna använda befint-

En av de nyligen bildade Tumaini-grupperna.

liga resurser för konfliktlösning, barnskydd och rådgivning. Sju grupper har bildats och de har hittills gett råd och stöd till 181 barn och 142 föräldrar och vårdnadshavare.

De har lyckats identifiera barn som riskerar att lämna sina familjer, men också gett rådgivning och stöd. En del familjer behövde ekonomiskt bistånd och andra familjer med barn i riskzonen behövde skolmaterial för att barnen skulle kunna gå i skolan. Gruppmedlemmar uppmuntrar därför personer i lokalsamhället att börja skänka pengar till de mest behövande familjerna i samhället. Det viktigaste arbetet grupperna gör är dock att hjälpa till med konflikthantering samt ge rådgivning till barn och vårdnadshavare.

Coronapandemin och utbildning

Coronapandemin har präglat de senaste månadernas arbete i projektet och har också haft stor påverkan i samhället. Personalen har fått utbildning om Covid-19 av lokala hälsoansvariga. Eftersom de kände till Tumainis arbete i samhällen utbildade de personalen om hur man ska hantera människor som kan ha symtom, försiktighetsåtgärder och förebyggande åtgärder. De fick också lära sig om hur samhället kan anpassa sig till effekterna av pandemin. Syftet var att personalen skulle få tillräcklig kompetens och kunskap för att själva sprida information om pandemin till de personer som de möter genom projektet. Som en del av det förebyggande arbetet började personalen sy munskydd.

Barnet på centret har fått utbildning om coronaviruset; hur det sprids, symptom på smitta och förebyggande åtgärder. Bland annat fick de lära sig hur viktigt det är att tvätta händerna mycket noga.

Effekter av coronapandemin

Projektet gör regelbundet uppföljningsbesök hos de ungdomar som återintegrerats för att stärka familjerelationerna och kunna bistå om nya problem uppstår för barnen och ungdomarna. De sista månaderna har man också gett råd till familjerna om hur de kan anpassa sig till de förändringar som skett på grund av coronapandemin.

Många familjer har drabbats av svår fattigdom då många små och större företag har lagt ner. Detta har fått många föräldrar och andra vårdnadshavare att förlora sina arbetsmöjligheter och de kan därför inte försörja sina familjer. Vid uppföljningsbesöken försöker personalen hjälpa föräldrarna att hitta lösningar för att hantera de ekonomiska svårigheterna för att undvika att deras barn återvänder till gatan, vilket kan bli fallet om familjen saknar de mest grundläggande behoven som mat.

Personal på Tumaini syr munskydd.

Som en del av regeringens åtgärder för att stoppa spridningen av Covid-19 stängdes skolor och barn som bodde på internatskolor fick återvända hem. Flera av de barn som tidigare varit på Tumaini-centret gick på internatskolor och när de stängdes fick inte alla de barnen plats på centret utan man fick snabbt hitta temporära lösningar för dem, som att barnen fick bo hos släktingar eller föräldrar även om det inte var de bästa lösningarna. Flera av dessa familjer lider av svår fattigdom vilket gör det svårt för dem att ta hand om dessa barn, vilket ökar risken att barnen återigen ska fly till gatan. Fattigdomen har också tvingat barn att utföra farligt och tungt arbete i miljöer som inte är hälsosamma.

Även Tumaini har drabbats av den ekonomiska krisen. Man producerar varor för att sälja och på sått få inkomster till projektet. På grund av coronapandemin så finns det just nu inte tillräcklig marknad för att sälja varorna.

Stöd till projektet

Svetan har genom avtal med Forum Syd varit en viktig finansiär i projektet sedan starten. Vi har även ett samarbete med organisationerna Bukobahjälpen och Future with Hope.

När Tumainis egen möjlighet att samla in medel minskar i den extraordinära situation vi befinner oss i vill vi påminna om att alla har möjlighet att bidra genom att skicka en gåva till Future with Hope BG 552-8161 eller swisha till 123 199 37 16. Skriv Tumaini i meddelandefältet.

Jeanette Olsson
Foto: Tumaini

Stödprojekt Tumaini Children's Center
Kontaktperson: Helena Stigsson
web: <http://futurewithhope.se/tumaini/>

Arbete för familjen.

A Boy's Tale of Africa: The Slope of Kongwa Hill

Den här boken såg jag med spänning fram emot efter att först i år fått veta dess existens och sedan fått vänta länge på leverans (corona-försening). Boken handlar om Anthony Edwards tid på internatskola i Kongwa 1952-1958. Kongwa ligger vid foten av ett fristående bergmassiv i östra Dodomaregionen. Skolan etablerades som landets första internatskola för europeiska barn i övergivna bostäder efter The Ground Nut Scheme med huvudkvarter på Kongwa-slätten - megaprojektet att odla jordnötter för att förse Storbritannien med matfett.

När jag hösten 1969 började min tjänst på vattenmyndigheten, Maji, i Dodoma fick jag efter några dagar följa med en egyptisk bevakningsingenjör upp i bergen som reser sig drygt 600 meter ovanför Kongwa. Enda vägen upp går via distriktsstaden Mpwapwa på södra sidan Kiborianibergen. Vägen går upp genom en grön dal med gräs. Bara det en upplevelse i den annars mestadels mycket torra Dodomaregionen där det bara växer gräs under regnperioden. Här finns Kikombo husdjursförsöksstation som med reglerat bete ser till att det finns gräs året om. Högre upp regnar och daggar det så mycket att det är grönt året om. Den norra sidan av Kiborianibergen är mycket brant och ligger i regnskugga. Men där finns ett stort källsprång, Sagara springs, där det på skolans tid fanns en "swimmingpool". Ett uppskattat utflyktsmål för eleverna. Det fanns naturligtvis en Kongwa Club med swimmingpool men dit hade eleverna inte tillträde annat än för simlektioner. Från Sagara spring går det en sex mil lång vattenledning via Kongwa och söderut till centraljärnvägen för att förse ångloken med vatten.

Under Anthonys skolgång fanns fortfarande ett stickspår till Kongwa. De första åren gick det ett specialtåg från Dar till Kongwa vid terminsstarten. Det fanns till och med planer på att anlägga en rörledning för att leda ner mjölk från förädlade mjölkkor uppe i Kiborianibergen till Kongwa.

Jag arbetade mycket i Mpwapwadistriktet på sjuttitalet men om skolan mm hade jag ingen aning. Husen var borta men husgrunderna fanns kvar liksom rester av asfalterade gator. Kongwa var då bara en liten sömning by men har senare blivit distriktsstad i Kongwa distrikt. Men utspjutt på slätten fanns borrhål och pumpar kvar sedan jordnötstiden som fungerade. Något djurliv med storvilt som Anthony skriver om fanns inte heller. Som lite äldre fick han och kamrater följa med och jaga för att få kött till skolan.

Anthonys föräldrar arbetade i Nigeria och på grund av det osunda klimatet läm-

nade de Anthony när han var tre och ett halvt år på internatförskola i England. När han fyllde sju fick han börja på ett annat internat där han för första gången fick uppleva att bli slagen för småförselser. När hans far fick anställning hos ett belgiskt handelsföretag i Lindi kom Anthony som nioåring dit men blev efter bara sex dagar ivägskickad till den nyöppnade internatskolan i Kongwa. Det första året blev tungt för Anthony, han längtade efter sina föräldrar och han mobbades. Vid ett tillfälle rymde han men blev snabbt återbördad. Pennalism och översitteri var tyvärr mycket vanligt på de brittiska internatskolorna. Kongwaskolan lades ner 1958 och flyttades till två nybyggda skolor i Iringa, St. Michaels och St. George. Då hade Anthony sedan länge börjat trivas på skolan, den frihet som skolans stora utbredning i många hus medförde, avsaknad av staket och inte minst att han hade en girlfriend. Han blev då skickad till England för att fortsätta sina studier.

Anthony skriver lättläst men med lite skoltermer och slang som kan var lite knepigt för de som inte är insatt i den brittiska internat-skolvärlden. Han är väldigt detaljerad. Personligen irriterar mig de ständiga citaten. Jag tvivlar på att han verkligen kommer ihåg vad den och den personen ordagrant sade för drygt 60 år sedan. Var Anthony verkligen så reflekterande och iakttagande som skolpojke som han framställer sig? Förutom skollivet får vi följa med på skolloven till Lindi och utfärder. Anthonys far blev vald till borgmästare i Lindi.

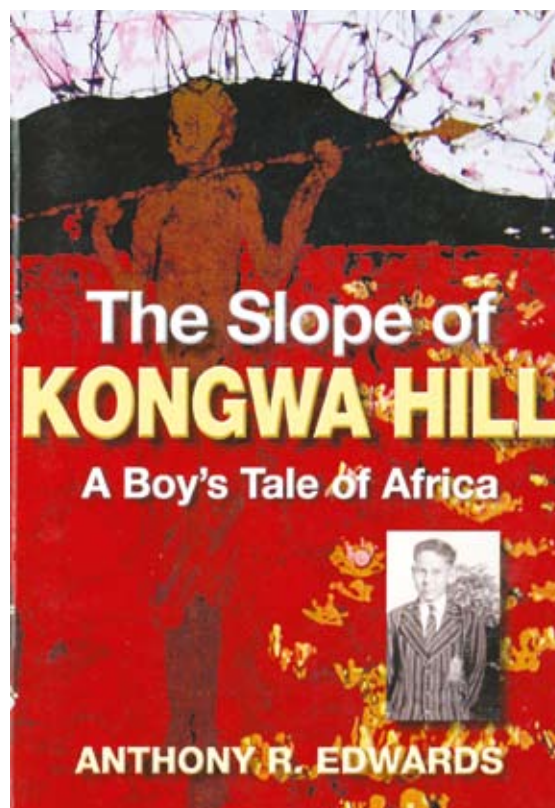
Som intresserad av träd noterar jag att det fanns Jakaranda träd både i Lindi och i Kongwa. Anthony skriver ofta om Msasaträd i Kongwatrakten. Trädet finns inte med i Trees of Kenya, Field Guide. Det förbryllade mig tills jag fann att trädet växer i södra Afrika och att Kongwa är dess nordgräns. Bladen är mycket sträva och används som sandpapper, msasa på swahili. Ett annat för mig okänt träd som Anthony skriver om är Mopane. Det har också sin nordgräns i Kongwa. Mopani har mycket hård ved, är utmärkt som bränsle och i byggnader (termitsäkert). Numera får det ofta ersätta ebenholts som blir allt svårare att få tag på. Ett udda användningsområde är som prydnad i akvarium, då det sjunker och inte ruttnar.

Det finns en förening av fd elever som stöder Mnyakongo-skolan i Kongwa. En del av priset för boken går till det arbetet, hemsida kongwacconnected.org

Boken på hela 420 sidor är ett intressant tidsdokument. En hel del foton ingår, tyvärr väldigt små, liksom en lista på använda swahiliord, varav dock en del av översättningarna jag ställer mig frågande till. Jag hade gärna sett en karta över Kongwatrakten.

Lars Asker

*The Slope of Kongwa Hill:
A boy's Tale of Africa*
Anthony Edwards
Agio Publ. Hse,
Victoria B C, Canada
2011

Tidningskrönikan:

JPM omvald, uppmaning till protester

I perioden augusti-oktober dominerar nyheter om kampanjerna för parlaments- och presidentval. Båda valprocesserna kännetecknas av ett systematiskt missgynnande av oppositionen, och trakasserier mot dess företrädare. Själva valet genomfördes så att fusk på alla nivåer kan ha genomförts utan insyn. Detta är anmärkningsvärt eftersom både presidenten och regeringspartiet säkert skulle ha segrat utan fusk och trakasserier. Många tanzanier uppskattar att president Magufuli är handlingskraftig och har minskat korruptionen, och man är beredd att överse med hans brister när det gäller demokrati och mänskliga rättigheter.

Oppositionen i form av Chadema och ACT-Wazalendo anklagar nu president Magufuli för att vara på väg att införa en enpartidiktatur, och uppmanar sina sympatisörer till fredliga protester.

Kenya Airways stoppades

Tanzania stoppar tills vidare Kenya Airways från att flyga på Tanzania. Detta är en reaktion på att Tanzania inte var med bland de länder som Kenya tillåter flygningar från efter Covid-19 stoppet. 1/8 Daily News

Rekordfynd av Tanzanite

Mineralletaren Saninu Laizer har sålt sitt senaste fynd, en tanzanite-sten som vägde 6 kg till staten för 18 miljoner kr. Under samma månad har han hittat ytterligare två rekordstora stenar om 9,3kg och 5,1 kg. 3/8 Citizen

Membe rådgivare till ACT

F.d. utrikesministern Membe, som blivit utkastad ur regeringspartiet CCM efter att han planerat ställa upp mot president Magufuli, har utsetts till chefsrådgivare för oppositionens ACT-Wazalendo. 3/8 Citizen

Lissu Chademas presidentkandidat

Den oräddade Tundu Lissu, som nyligen återkom från vård i utlandet efter ett attentat 2017, har utsetts till oppositionspartiet Chademas presidentkandidat. 3/8 Citizen

Membe/Hamad ACT-kandidater

ACT-Wazalendo har utsett Bernard Membe och Seif Hamad (tidigare CCM resp CUF)

till sina kandidater för Tanzania Mainland respektive Zanzibar. 9/8 Citizen

THRDC stänger kontoret

Människorättsorganisationen Tanzania Human Rights Defenders Coalition har pausat sin verksamhet efter att myndigheterna spärrat organisationens bankkonton. Polisen utreder om THRDC har avtal om stöd med utländska givare utan myndigheternas medgivande. 18/8 Citizen

Fler kenyanska flygbolag stoppas

Mindre privata flygbolag från Kenya har nu också stoppats pga den pågående tvisten om Tanzania skall få flyga till Kenya eller ej. Att tanzaniskt flyg stoppas pga Covid-19, trots att presidenten deklarerat landet Covid-fritt, anses inte acceptabelt. 26/8 East African, Citizen

Oppositionskandidater hindras

En del av oppositionens parlamentskandidater har haft problem när de skulle lämna in sina nomineringsblanketter till de lokala valmyndigheterna. Nomineringen måste registreras innan kandidaten kan starta sin valkampanj, vilket kan ske tidigast 27 augusti enligt tidigare regeringsbeslut. 26/8 Citizen

Chademas Tundu Lissu blir oppositionens presidentkandidat.

Lissu vill ha tillbaka sin bil

Tundu Lissu har kontaktat Dodomas regionala polis med krav på att få tillbaka sin bil. Bilen, full med skotthål från attentatet, hålls fortfarande av polisen. Attentatet skedde i september 2017 men polisen har fortfarande inte kontaktat Lissu för ett vittnesmål. 28/8 Citizen

Oppositionskandidater stoppas

Oppositionen har vänt sig till valmyndigheten NEC med klagomål på att många av deras kandidater stoppats utan skäl. ACT-Wazalendo har fått 45 kandidater stoppade, medan Chadema har fått 53 kandidater stoppade. Regeringspartiets kandidater verkar inte haft samma problem. 31/8 Citizen

Ökad export från Zanzibar

Zanzibars export ökade med 22% till \$231 miljoner t.o.m. juli 2020. Det största skälet är en bra skörd av kryddnejlikor, där man kunde exportera 3 900 ton. Även exporten av sjögräs ökade starkt, men från en låg nivå. 9/9 Citizen

ACTs Zanzibar-kampanj startar

Seif Hamad kan nu starta sin kampanj för presidentvalet i Zanzibar, efter att ha väntat på godkännande från valkommissionen där, ZEC. 12/9 Citizen

Mineralletaren Saninu Laizer min sina rekordstora fynd av tanzanite.

Seif Hamad och Bernard Mebe ACT-Wazalendos presidentkandidater för Zanzibar respektive Tanzania.

FNs HR-kommissionär Michele Bachelet kommer med hård kritik mot minskande fri- och rättigheter i Tanzania...

OK för pipeline till Uganda

Presidenterna Museveni och Magufuli har nu gett grönt ljus så att konstruktionen av den 1 443 km långa oljeledningen från Hoima i Uganda till Tanga kan starta. Projektet beräknas kosta \$3,5 miljarder, och av framtida intäkter går 60% till Tanzania. 13/9 Citizen

Magufuli kommer inte att förlänga

Regeringspartiet CCM försäkrar att man inte tänker ändra konstitutionen så att president Magufuli kan sitta ännu en period, och hänvisar till att Magufuli själv sagt att han inte vill sitta en sekund mer än två perioder. 14/9 Citizen

Slut på flygbråket med Kenya

Förbudet mot kenyanskt flyg lyfts sedan Tanzania nu inkluderats i den kenyanska listan på länder som kan flyga till Kenya utan 14 dagars obligatorisk karantän. 16/9 Citizen

HR-kritik från FN

Tanzania tillbakavisar påståenden i FNs "Global Right's Update", om att utrymmet för demokrati och civilsamhället fortsätter att begränsas i landet. Regeringens talesman Dr Abbas menar att rapporten baseras på klagomål från personer som inte vill följa landets lagar. FNs HR-kommissionär Michele Bachelet kritiserar bl.a. *Miscellaneous Amendments Act No. 3* från 2020 som förhindrar att regeringen ställs till svars för HR-brott. 17/9 Daily News

...vilken tillbakavisas av regeringens talesman Dr Hassan Abbas.

USA-resolution för fria val

Ordförande i USA-kongressens utrikesutskott för Afrika har i en resolution uttalat oro för situationen inför valet: "I am concerned about reports indicating restrictions of freedom of expression, association and assembly in Tanzania ahead of a possibly contentious election next month." I resolutionen omnämns också att bristande respekt för företagande och kontrakt kan äventyra framtida amerikanska investeringar. 18/9 USAs Representanthus

Skatteverkets mål för 2020/21

TRAs chef Mbibo säger att myndigheten siktar på skatteintäkter överstigande 20 000 miljarder Tsh för innevarande budgetår. Man genomför ett projekt för att förbättra skatteuppbörden som bl.a. innebär ökad betoning av frivillig skatteinbetalning och förbättrad skatteinformation. Under förra budgetåret ökade skatteintäkterna med 13%. 19/9 Daily News

Eget flygbolag för Zanzibar?

ACT-Wazalendos presidentkandidat för Zanzibar Seif Hamad lovar ett eget flygbolag om han blir vald. Han utlovar också ekonomiska reformer och förbättrad demokrati. 21/9 Daily News

Lissu lovar bli försvarare av MR

Chademas presidentkandidat Tundu Lissu lovar att se till så landet får en ny konstitution som garanterar medborgerliga rättigheter, om han blir vald. President Magufuli har lagt planerna på en ny konstitution

Valkommissionen NECs ordförande Wil-son Charles har haft många klagomål att hantera.

i malpåse. Nuvarande konstitution är från 1977. 21/9 Citizen

Valkandidater ännu ej godkända

Oppositionen anklagar de styrande för ogrundade diskvalificeringar av många av deras kandidater. Många överklaganden som lämnats in till valkommissionen NEC har ännu 35 dagar efter valkampanjens officiella startdatum ännu inte avgjorts. Chadema har därför beslutat att låta 16 parlamentskandidater och över 300 kandidater till lokala församlingar kampanja utan godkännande. 23/9 Citizen

Valsamarbete olagligt

Myndigheten för partiregistrering meddelar att det valsamarbete som oppositionen försöker åstadkomma är olagligt (oppositionen måste samarbeta för att ha en chans mot regeringspartiet CCM). Enligt ACT-Wazalendos ledare Zitto Kabwe har man ett löst samarbete med det största oppositionspartiet Chadema. 24/9 Citizen

Transportavgifter fall för EAC

Uganda klagar på de avgifter som lastbilar får betala för att köra mellan Dar es Salaams hamn och Uganda – en trafik som man är mycket beroende av. Avgifterna är till för att bekosta Tanzanias underhåll av de vägar som används. Uganda får betala \$500, och Rwanda \$152 per lastbil, och Uganda reagerar på den stora skilnaden, och har lämnat in ett klagomål till EACs ministerråd där man anklagar Tanzania för att bryta mot regler som gäller den gemensamma marknaden. 28/9 East African

JPM leder i opinionsmätning

I en opinionsmätning gjord av en kenyansk firma i alla Tanzanias regioner och i Zanzibar om presidentkandidaterna föredrar 80% Magufuli (i Zanzibar 71%). 18% har Chademas Tundu Lissu som bästa kandidat, och 2% föredrar andra kandidater. I Zanzibar föredrar 67% CCMs kandidat Hussein Mwinyi, medan 30% stöder ACTs kandidat Seif Hamad.

Presidenterna Museveni och Magufuli har signerat avtalet om oljeledning från Uganda till Tanga i Tanzania.

Hassan Mwinyi vann stort i Zanzibars presidentval, enligt valkommissionen.

En slutsats i rapporten är att trots att CCM haft makten länge behåller man och till och med förstärker sitt grepp om befolkningen. 1/10 Daily News

NEC stoppar Lissus valkampanj

Valmyndighet stoppar Tundu Lissus valkampanj under 7 dagar som sanktion för att han sägs ha gjort "seditious statements" under kampanjmöten. Bl.a. sägs Lissu ha hävdad att Magufuli vid ett möte med landets distriktchefer (DED) i Dodoma ha gjort upp hur man skulle manipulera valresultatet. 2/10 Citizen

Oljepengar stannar i Zanzibar

I ett framträdande på Zanzibar talade sig president Magufuli varm för CCMs kandidat Mwinyi, och för att behålla nuvarande unionsfördrag mellan fastlandet och Zanzibar. Detta har kritiserats från flera håll som oförmånligt för Zanzibar, med Magufuli utlovade större självständighet – bl.a. att oljefynd inom Zanzibars ekonomiska zon skall kontrolleras av Zanzibar. 4/10 Citizen

Hamad lovar respektera valresultat

Under ett kampanjmöte i sin hemby på ön Pemba lovade ACTs kandidat Seif Hamad att respektera valresultatet om han förlorade i ett öppet och rättvist val. Han sade att CCMs kandidat Hussein Mwinyi var en respektabel person och han förväntade sig det samma av honom, om Hamad själv skulle vinna. 4/10 Daily News

Fler flyg till Dar es Salaam

Uganda Airlines har återupptagit flygningar till Dar, efter Covid-19 uppehållet. Enligt en talesman för Nyerere International Airport flög 19 bolag på Dar innan pandemin, och nu har 12 bolag återupptagit sina flygningar. Uganda Airlines hann bara flyga 6 månader på Dar innan pandemin bröt ut. 4/10 Daily News

ACTs valmanifest för Zanzibar

ACT-Wazalendo har redogjort för sitt valmanifest för Zanzibar. Dess kandidat Seif Hamad sade vid ett möte på Zanzibar att

"de flesta lagar kommer att ses över och reformeras för att åstadkomma ekonomisk tillväxt, social sammanhållning och autonomi". Även en "acceptabel" union med fastlandet utlovas. 5/10 Daily News

JPM lovar uppgång för Zanzibar

CCM utlovar förbättrad ekonomi för Zanzibar om man får behålla makten i Zanzibar. President Magufuli och CCMs kandidat Hussein Mwinyi utlovade till och med en ekonomisk revolution vid ett kampanjmöte på Zanzibar. 5/10 Daily News

Malawis president på besök

Malawis nyvalde president Chakwera har varit på officiellt besök i Dar es Salaam för samtal med president Magufuli. Hans besök kortades en dag p.g.a. en kvinnodemonstration mot ojämlikhet i Malawis huvudstad Lilongwe. 8/10 Daily News

Inflationen nedåt till 3,1%

Den årliga inflationen t.o.m. september 2020 har minskat till 3,1% från 3,3% i augusti. För matvaror sjönk inflationen till 4,5% från tidigare 4,8%. 9/10 Daily News

Exporten ökar

Exporten har ökat i takt med att omvärldens Covid-19 restriktioner minskat. Enligt Bank of Tanzania var exporten t.o.m. augusti \$9,3 miljarder på årsbasis, jämfört med \$8,9 miljarder föregående år. Exportvärdet för jordbruksprodukter dubblades till \$1,0 miljard, medan övriga produkter inkl. mineraler ökade från \$3,8 till \$4,9 miljarder.

Som ett resultat minskade handelsunderskottet från \$1,8 till \$0,8 miljarder. Tjänsteinkomsterna för perioden minskade från \$4,2 till \$3,1 miljarder, beroende på minskat resande under pandemin.

13/10 Daily News

JPM med Malawis president Chakwera på Dar es Salaams flygplats.

Deprose Muchena, chef för Amnesty's södra Afrika sektion, har presenterat en kritisk rapport om utvecklingen i Tanzania.

Brand på Kilimanjaro

En brand har utbrutit uppe på Kilimanjaro, som man tror orsakats av matlagning för bergbestigare. Branden omfattade en område på c:a 3000 m höjd och branden rasade i flera dagar. 13/10 Citizen

Amnesty kritiserar repression

En rapport från Amnesty kritiserar Tanzanias regering för att systematiskt inskränka oppositionens och civilsamhällets möjlighet att agera, samtidigt som CCM och regeringsföreträdare kunnat fortsätta som tidigare. Amnesty uppmanar FN, biståndspartners och EAC att försöka få regeringen att leva upp till sina demokratiska åtaganden.

13/10 Nation(Kenya)

Fler destinationer för ATCL

Air Tanzania har nu återupptagit flygningar på Entebbe (Uganda) och Harare (Zimbabwe) – de ställdes in p.g.a. Covid-19.

26/10 Daily News

Nya avtal med Zanzibar

Fem nya avtal har slutits mellan unionsregeringen och Zanzibars regering. De reglerar områden som varit föremål för motsätt-

ACTs partiledare Zitto Kabwe menar att president Magufuli är på väg att införa enpartidiktatur.

ningar tidigare, bl.a. frågan om olje- och gasfyndigheter. Man har också lagt fast en procedur för gemensamma sittningar mellan regeringarna då så erfordras.

17/10 Daily News

Islamisk terrorism i söder

Den islamistiska terrorgrupp som härjar i norra Mocambique har anfällt byn Kitaya på den tanzaniska sidan av gränsfloden Ruwuma. Man tror att samma grupp låg bakom en rad mord runt Rufiji under 2017. I norra Mocambique har gruppen dödat 2100 människor och fått över 300 000 att fly området.

23/10 Citizen

Folk på Pemba häktade

Rikspolischef Sirro har bekräftat att minst 42 personer på Pemba häktats, de anklagas för att ha attackerat polis som som distribuerade röstningsboxar.

27/10 Citizen

Tundu Lissu avslutar kampanj

Chademas presidentkandidat avslutar sin valkampanj i Dar es Salaam inför valet 28 oktober. Framträdandet kom att försenas avsevärt sedan hans helikopter först inte fått starttillstånd från Kilimanjaro Airport.

27/10 Citizen

ACTs kandidat i häkte

ACT-Wazalendos Zanzibar-kandidat Seif Hamad arresterades vid Garagara röstningsstation på Zanzibar, oklart på vilka grunder. Han släpptes senare samma dag.

27/10 Citizen

Oppositionsobservatörer hindrade

Flera av de officiellt registrerade valobservatörerna har nekats tillträde till vallokaler. Man har hänvisat till administrativa problem.

28/10 Nation (Kenya)

Mwinyi segrar på Zanzibar

Zanzibars valkommision har utropat CCMs Hussein Mwinyi till segrare i Zanzibars presidentval med 76% av rösterna. ACTs kandidat Seif Hamad kom på andra plats.

29/10 Daily News

sid 14 - Habari 4/2020

ACT-ledare fängslade

ACTs kandidat Hamad häktades igen den 29 oktober efter en presskonferens. Enligt ACT-Wazalendos ledare Zitto Kabwe hade hela Zanzibar-ledningen fängslats och miss-handlats. Enligt en video på sociala medier hade Hamad försökt samla folk för en protest mot att valet hade saboterats.

29/10 Citizen

Anklagelser om valfusk

I valet på fastlandet hävdar flera från oppositionen att man konstaterat valfusk, bland annat buntar av valsedlar som lagts i valboxarna när observatörer hindrats närvara. Zitto Kabwe hävdar att hans parti tagit tusentals falska valsedlar i beslag. Valkommisionen NEC har tillbakavisat anklagelserna.

29/10 Citizen

Oppositionen kräver omval

Vid en presskonferens med de viktigaste oppositionspartierna Chadema och ACT-Wazalendo vägrade Chademas Tundu Lissu att acceptera valresultatet, då valprocessen kännetecknades av fusk i alla led. Han uppmanade partiets sympatisörer till fredliga protestdemonstrationer.

ACTs ledare Zitto Kabwe sade att valet bekräftat att Tanzania är på väg att bli en enparti-diktatur. Han uppmanade det internationella samhället att inte godkänna valet, och att se till att konsekvenserna för regeringen blir kännbara.

29/10 Nation (Kenya)

Pansy Tlakula, ordförande i EISAs observatörsgrupp, ville inte beteckna valet som "credible, free and fair".

Olika observatörsrapporter

EACs observatörsgrupp med medlemmar från Tanzanias grannar är i stort sett nöjd med hur valet genomförts. Observatörsgruppen från EISA (Electoral Institute for Sustainable Democracy in Africa) med dess ordförande Pansy Tlakula (tidigare chef för Sydafrikas valkommision) hade däremot stark kritik och ville inte beteckna valen som "credible, free and fair".

31/10 Citizen

Utländska reaktioner

Tanzanias östafrikanska grannar har gratulerat president Magufuli och CCM till valsegern. Enligt NEC fick Magufuli över 12 miljoner röster mot Tundu Lissus 2 miljoner röster. I parlamentet är oppositionspartierna nästan uttraderade. Kritik har kommit från Västvärlden, t.ex. USA och Kanada.

1/11 Citizen

Tecknaren Gado, för säkerhets skull bosatt i Kenya, visar hur han ser på Magufulis återval

Parlaments- och presidentvalet 2020

Den 28 oktober valde Tanzania presidenter, parlamentarikar och kommunpolitiker på fastlandet och Zanzibar. Resultatet blev en stor seger för det regerande partiet CCM. Oppositionen hävdade att massivt valfusk förekommit och krävde omval. Nedan sammanfattar Habari hur partierna förberedde och genomförde valkampanjen, resultat och reaktioner.

Som bakgrund presenteras först de ledande partierna och deras kandidater.

CCM (Chama Cha Mapinduzi)

Det regerande partiet CCM valde som vänstat den sittande presidenten Magufuli till sin kandidat som unionspresident för den andra och sista mandatperioden. Partiet utsåg också den sittande Samia Suluhu (från Zanzibar) som vicepresidentkandidat.

På Zanzibar hade president Shein redan suttit sina två mandatperioder och CCM valde förre försvarsministern Hussein Mwinyi till ny kandidat. Hussein Mwinyi är son till den förre unionspresidenten Ali Hassan Mwinyi (1985 – 1995).

CHADEMA

Det största oppositionspartiet Chadema utsåg Tundu Lissu och Salim Mwalimu som kandidater till president och vicepresident.

Tundu Lissu var en framträdande, regeringskritisk parlamentsledamot och Chademas talesperson i juridiska frågor. På väg från parlamentet i Dodoma till bostaden blev hans bil den 7 september 2017 beskjuten - Lissu satt i framsätet och träffades av sexton kulor. Efter omfattande sjukhusvård i Dodoma, Nairobi och Bryssel kunde Lissu åter börja gå, men haltande. Han återupptog sin skarpa kritik av Magufulis regering under vården utomlands. I juli 2020 återvände han till Tanzania och blev i augusti vald till Chademas kandidat till presidentposten. .

ACT-Wazalendo

ACT med ledaren Zitto Kabwe har jämte Chadema varit viktigt i oppositionen.

I förra valet förlorade Lowassa mot Magufuli vid CCMs kandidatval, och valde då att byta parti till Chadema, för att slutligen bli hela oppositionens kandidat. I detta val misslyckades förre utrikesministern Membe att bli CCMs kandidat, bytte parti till ACT och blev deras presidentkandidat. Partiets ledande politiker Zitto Kabwe (som blev medlem i ACT Wazalendo 2015 efter uteslutning från Chadema) kom därmed inte som många förväntat att bli detta partis främste kandidat.

För Zanzibar utsåg ACT Seif Sharif Hamad (tidigare ledare i CUF) till partiets kandidat för presidentposten.

CUF (Civic United Front)

CUF har haft sitt främsta stöd på Zanzibar, där partiet valt Seif Sharif Hamad till presidentkandidat under många år. På unionsnivå har Professor Ibrahim Lipumba varit partiets fanbärare. Efter valet 2015 uppstod en långvarig konflikt mellan Lipumba och dess generalsekretare Hamad från Zanzibar. Konflikten ledde till att Högsta Domstolen 2019 dömde att Lipumba var partiets rättmätige ordförande. Hamad beslöt då att gå över till ACT Wazalendo, och tog samtidigt med sig många CUF-anhängare på Zanzibar in i ACT.

Andra partier

Mindre partier spelade en undanskymd roll under valkampanjen. Flera saknade ekonomiska resurser för aktiviteter i hela Tanzania. Till dessa partier hör NCCR-Mageuzi, AAFP, SAU, ADA TADEA, DM, UDP och DP. Totalt tävlade 15 partier i valet.

Valkampanjen

CCMs valslogan var *Tumetekeleza kwa kishindo, tunasonga Mbele pamoja*, i ungefärlig översättning – *Vi har framgångsrikt genomfört vår politik och vi fortsätter framåt tillsammans*.

CCM med president Magufuli drog stora skaror vid partiets många välregisserade kampanjmöten. Ofta höjde tanzanska artister, inte minst Diamond Platinumz,

Valpamflett: Magufuli - Landsfadern

Harmonise och Ali Kiba, stämningen vid mötena. En röst på Magufuli och CCM behövdes för att avsluta de projekt som startats, t.ex. Standard Gauge Railway från Dar till Mwanza, afrikas största kraftverk vid Stieglers Gorge, infrastruktur (flyovers) i Dar och oljeledningen från Uganda till Tanga.

Magufuli varnade mötesdeltagarna för Chadema, som enligt honom skulle sälja ut Tanzania till utländska intressen. Den förre presidenten Kikwete höll också många valmöten där han kampanjade för Magufuli och Mwinyi.

Chademas valslogan var *Uhuru, haki, na maendeleo ya watu*, ungefär *Frihet, Rättvisa och mänsklig utveckling*. Att utvecklingen skulle styras av eller nära folket kom i Lissus tal att framstå som att han ville se en kraftfull decentralisering av makt och befogenheter till distrikten. Skatteuppbörd och mer makt över användning av lokala naturresurser som skog, jord och mineraler skulle överföras från centrum till distrikten.

Magufuli menade att Chademas federala politik skulle hota nationell sammanhåll-

ning, leda till större (stam)motsättningar och mer ojämlikhet.

Presidentkandidaten Tundu Lissu åkte innan den officiella kampanjperioden började runt på möten för att åter introducera sig själv efter tre års frånvaro. Lissus valtal dominerades av skarp kritik av CCM i allmänhet och Magufuli i synnerhet. Magufuli hade brutit mot konstitutionen när det gällde oppositionspartiets möjligheter att bedriva politisk verksamhet. Mötesfrihet, yttrandefrihet och massmedias möjligheter att verka hade minskat på ett farligt sätt under Magufulis styre. Chadema vill ha en ny konstitution och ändra repressiva lagar. Lissu hävdade i ett av sina valtal att Magufuli sökt rigga det kommande valet i samband med ett möte med valfunktionärer i Dodoma. Den nationella valkommissionen (NEC) ansåg att Lissus uttalande var en uppviglande lögn och straffade honom genom att förbjuda honom att kampanja under sju dagar. De sju dagarna ägnade Lissu bl a åt interna partimöten i olika delar av Tanzania.

ACT-Wazalendo valde som sitt slogan *Kazi na Bata*, ungefär *Arbeta hårt för framgång och lycka*

På Zanzibar deklarerade Seif Hamad att han ville ha ett mer oberoende Zanzibar, t.ex. med egen poliskår och armé. Hamad blev suspenderad i fem dagar av Zanzibars NEC för brott mot valetiken. Dagen före valdagen den 28 oktober besökte Hamad Pemba där ACT har ett starkt fäste. Han besökte en valstation där han av oklara skäl blev arresterad, varpå oroligheter uppstod. Tio personer skulle ha blivit skjutna och ett 30-tal av hans anhängare slagna och arresterade.

CUF hade som sitt slogan *Haki sawa na furaha kwa wote* som kan tolkas ungefär *Jämlikhet och lycka för alla*.

Valsamarbete med problem

Chadema och ACT kom överens om att stödja Tundu Lissu som unionskandidat samt Seif Hamad som Zanzibar-kandidat. Men samarbetet fick bli informellt, sedan myndigheterna hävdade att valsamarbete mellan partier strider mot lagen.

Membe frångick nämnda överenskomelse i sina valtal. Han kampanjade för övrigt endast sporadiskt och tycktes ha problem att finansiera sin verksamhet.

Politik och religion

En "Fredskommitté", som bestod av religiösa ledare från både muslimska och kristna samfund i Dar es Salaam, kritiserade att kyrkor och moskéer utnyttjades för politiskt propaganda under valet.

Nedstängning av sociala medier

Dagarna omkring valdagen rapporterades att internet och sociala medier upphörde att fungera i Tanzania.

Valets omfattning

Drygt 29 miljoner medborgare hade registrerat sig för att rösta i något mer än 80 000 vallokaler. Ungefär hälften av de registrerade väljarna röstade, vilket var ett lägre valdeltagande än 2015 (67%).

1257 kandiderade för att bli valda till unionens parlament. För de totalt 393 platserna i parlamentet fanns i 29 fall endast en kandidat – alla från CCM – som saknade motståndare och alltså var helt säkra på att bli valda. En av dem var den sittande premiärministern Majaliwa. Enligt Chadema och ACT saknades motståndare i många fall p g a att NEC godkände protester från CCM-rivaler på både nationell (20) och distriktsnivå (500) på tekniska grunder.

På Zanzibar tävlade kandidaterna om 50 platser i Zanzibars Representanthus. I kommunalvalen på både fastlandet och Zanzibar konkurrerade kandidaterna om

5 350 platser. I 870 av dessa fanns bara en kandidat, alla från CCM.

På Zanzibar hade 566,352 registrerat sig för att delta i valet. Hela 88% (498,786) röstade på valdagen.

Presidentvalen

I unionsvalet vann Magufuli med 84% av de totalt 14 830 195 godkända valsedlarna. Tundu Lissu fick endast 13%. Sedan flerpartival infördes 1995 har ingen tanzansk president fått så högt procentstöd som Magufuli. Närmast var Kikwete som fick 80% år 2005.

På Zanzibar vann Mwinyi med 76%. Seif Sharif Hamad från ACT-Wazalendo blev tvåa med 20%.

Parlamentsvalen

I termer av antalet röster och platser i unionens parlament kan valresultatet sägas vara en katastrof för oppositionen. Av de totalt 264 ledamöter som väljs direkt till unionens parlament kommer nu 256 (97%) att komma från CCM. De återstående åtta platserna i för Members of Parliament (MPs) fördelade sig på följande sätt: ACT-Wazalendo - 4 MPs, 2015 fick partiet en plats; Civic United Front - 3 MPs, 2015 hade partiet 32 platser; och Chadema - 1 MP, antalet ledamöter från Chadema var 34 i valet 2015). Det noterades att de mest framträdande oppositionspolitiera från Chadema (exempelvis ordföranden Mbowe) och ACT Wazalendo (exempelvis Zitto Kabwe) förlorade med stora marginaler.

Det återstår att den återvalde presidenten Magufuli har mandat att själv utse 10 parlamentariker. Därtill kommer 113 kvinnor som utses proportionellt av varje parti, samt 5 utsedda av Zanzibars Representanthus och Riksåklagaren.

CCM vann alla platser i Zanzibars parlament.

Reaktioner på valresultatet

Dagarna efter att valresultatet blivit offentligt höll ordföranden för Chadema, Mbowe, partiets presidentkandidat Lissu och Zitto Kabwe från ACT presskonferenser. De accepterade inte valets resultat p.g.a. omfattande valfusk. De två partiernas företrädare hävdade att säkerhetstjänsten placerat ut valboxar med förprickade valsedlar. Partiernas företrädare hade i många fall förhindrats närvara vid röstlämning och röstsammanräkningen i vallokalerna (CCM-företrädare fick närvara). De höll upp exempel på förprickade valsedlar inför den församlade pressen. De två partierna fördömde att polisen skjutit ihjäl och misshandlat människor vid vallokaler på Zanzibar och fastlandet.

Polisen gick hårt fram på Pemba, många människor skjutna enligt oppositionen.

Chademas mångårige parlamentsledamot för Arusha Godbless Lema har efter valet sökt och fått politisk asyl i Kenya

Mot denna bakgrund hade Chadema och ACT beslutat kräva omval. De uppmanade det internationella samfundet att inte godta valresultatet och bilda en oberoende panel för att utreda valets oegentligheter. De kallade sina medlemmar till landsomfattande demonstrationer för att protestera mot valfusk. Innan demonstrationerna hann genomföras blev de nämnda och andra ledande oppositionspolitiker på några platser arresterade av polisen. Flera av dem släpptes en dag senare mot borgen.

I en separat presskonferens deklarerade Lipumba att CUF kommer att vägra delta i framtida val såvida inte en ny konstitution garanterar en oberoende valkommission. Som en protestaktion uppmanade han CUFs medlemmar och alla tanzanier att torsdagen den 4 november att inleda en dags fasta och böner för rättvisare val i Tanzania.

Chadema och ACT Wazalendo meddelade att deras kandidater som vunnit i valet i om platser i parlamentet (totalt fem) kommer att avstå från sina platser. Om de skulle svära eden som parlamentariker så skulle det framstå som om de accepterade att valet gått rättvist till.

Efter att blivit arresterad för förhör och senare frisläppt samma dag tog Tundu Lissu den 2 november sin tillflykt till den tyska ambassadörens residens i Dar es Salaam. Enligt en tidningsintervju har han mottagit hot som gör att han fruktar för sitt liv. Efter några dagar reste han till Belgien för ytterligare medicinsk behandling.

Chademas kandidat för Arusha, Godbless Lema, flydde till Kenya. Lema arresterades av polisen i Kajiado och bad om skydd av politiska skäl i Kenya. Detta beviljades och kenyanska myndigheter meddelade att de inte tänkte utlämna honom till Tanzania.

Den nationella valkommissionen (NEC), regeringen och CCM avfärdade den kritik som oppositionen riktade mot valet.

Mindre partier

Presidentkandidaterna för nio mindre oppositionspartier som deltog i valet meddelade att de accepterade valresultatet och var beredda att samarbeta med President Magufuli i att utveckla Tanzania.

Internationella reaktioner

Flera internationella grupper av valobservatörer följde det tanzanska valet. Gruppen från Östafrikanska Gemenskapen (EAC) leddes av Burundis förre president Sylvestre Ntibantunganya. Deras 59 valobservatörer hade närvarat i många delar av landet och funnit att kampanjer och röstandet på det hela taget genomförts på ett fritt, rättvist och trovärdigt sätt och under fredliga förhållanden. NEC ansågs ha organiserat valet på ett professionellt sätt.

En annan observatörsgrupp var från Electoral Institute for Sustainable Democracy in Africa (EISA), där ordföranden advokat Pansy Tlakula framhöll att partirepresentanter var närvarade i alla de vallokaler som gruppen observerade. De flesta vallokaler var anpassade så att handikappade kunde rösta och valhemligheten var skyddad. Hon underströk dock att valet 2020 hölls under mindre öppna och toleranta förhållanden än tidigare val i termer av restriktioner för kampanjer, mötes- och yttrandefrihet, begränsningar för mass media att arbeta och användning av internet under valet. Gruppen såg på det valrelaterade våldet, speciellt på Zanzibar, med stor oro och manade till återhållsamhet och lugn så att valprocessen kunde slutföras utan ytterligare dödsfall och fysiska skador. EISA-gruppen föreslog också ändringar i vallagarna, bl a för ett mer oberoende NEC i syfte att säkerställa att valen skulle bli fria, rättvisa och trovärdiga.

En regional observatörsgrupp, Tanzania Election Watch (TEW), fann också att rapporterna om att partiernas valobservatörer vägrats tillträde till vallokaler och de våldsamheter som förekommit oroande. Kanadas, Storbritanniens och USAs ambassadörer manade till lugn, att de arresterade oppositionspolitiker skulle släppas fria och att nedstängningen av sociala medier skulle upphöra. USAs ambassadör

Efter hot och arrestering tog Chademas presidentkandidat sin tillflykt till tyska ambassaden och flög sedan till Belgien.

underströk att rapporterade oegentligheter och CCMs överväldigande segersiffror reser tvivel om trovärdigheten i valet och oro om den tanzanska regeringens engagemang för demokratiska värden.

Presidenteden

Vid en högtidlig ceremoni på Zanzibars stadion svor Hussein Ali Mwinyi presidenten den 2 november. Han är Zanzibars åttonde president och uppmanade i konstitutionens anda alla Zanzibarer att lägga ideologiska skillnader åt sidan och förena sig med honom i att bygga ett nytt Zanzibar.

Unionens president Joseph Pombe Magufuli och vice presidenten Samia Suluhu Hassan svor presidenten under pompa och ståt i Dodomas Jamhuri Stadion. Ceremonin hölls den 5 november och bevittnades av tusentals åskådare, däribland utländska sändebud. President Magufuli lovade i sitt tal att bl a att han skulle följa konstitutionen och underströk tre gånger att "Uchaguzi umekwisha"! (Valet har avslutats!). Efter valet har flera oppositionspolitiker arresterats - inga demonstrationer eller protester tillåts. Som Magufuli sade efter förra valet: *Hapa Kazi Tu!* eller *Nu galler bara arbete!*

Red.

President Magufuli vid ceremonin i Dodoma när han svors in för en andra period

In Memoriam: Gösta Vestlund

Gösta Vestlund, nestor inom folkhögskoleväsendet och Folk Development Colleges och långvarig medlem i Svetan, har gått bort 107 år gammal.

Gösta och en tvillingsyster föddes i Gagnef i juni 1913 som oäktingar. Pappan ryckte ogift in i militärtjänst. Paret gifte sig aldrig och mamman klarade inte båda barnen utan behöll flickan medan Gösta togs om hand av släktingar sex månader gammal. Som treåring flyttades han vidare till sin farmor och farfar. Det var ingen bra start på livet, men Gösta var frågvis och älskade skolan. Så småningom kom han till folkhögskolan i Sigtuna och Humanistiska läroverket där. Han fick mycket stöd och hjälp från kyrkligt håll och gick på universitet i Uppsala. Kontakterna med folkhögskolorna fortsatte och han blev så småningom rektor för Tollerare Folkhögskola i Nacka.

Första gången i Tanzania

Under en period på 20 år var han folkhögskoleinspektör och undervisningsråd på Skolöverstyrelsen, vilket bland annat förde med sig internationella kontakter. I mitten på 1970-talet fick Gösta tillsammans med Torsten Nilsson från ABF och Åsa Assarsson från Sida i uppdrag att undersöka möjligheterna till insatser för vuxenutbildning i Etiopien, Kenya och Tanzania. Det var första gången Gösta besökte ett uland. I Etiopien integrerades så småningom planerna för vuxenutbildning i CaDu-projektet. Besöket i Kenya ledde ingen stans, men i Tanzania var intresset stort. Goda relationer mellan Nyerere, Barbro Johansson och Erlander skapade bra förutsättningar.

Uppgiften i Tanzania var att ta reda på behovet av svenskt stöd till vuxenutbildningen. De fick situationen klarlagd genom besök på Cooperative College i Moshi och flera ministerier. Deras rapport bidrog till att svenska folkbildare under flera år en-

gagerades av Sida för olika uppgifter i vuxenutbildning/folkbildning. Insatserna gällde främst undervisning i vuxenpedagogik, utbildning av lärare och ledare i ämnet samt organisation av projekt.

FDCs startas snabbt i stor skala

År 1971 studerade en tanzanisk delegation olika undervisningsformer i Sverige och bland annat folkhögskolan. Så 1974 ombads Sida att sända en representant för folkhögskoleväsendet till Tanzania för mer information. Gösta tillfrågades och han och Ulf Göransson (SÖ) diskuterade under några veckor med tanzanierna möjligheten att introducera skolformen i landet. Gösta och Ulf föreslog en mjuk start med ett par skolor men tanzanierna hade bråttom och ville ha en skola i varje distrikt – 84 stycken. Efter intensiva överläggningar beslöt man att tillmötesgå tanzanierna. Man kunde ställa vissa lokaler och en del personal till förfogande genom att använda 30 Rural Training Centres som engelsmännen inrättat. Men folkhögskolor blev det långt senare. Barbro Johansson döpte de nya skolorna till Folk Development Colleges, FDC.

Stora ansträngningar gjordes för att skapa rimliga förutsättningar för FDC som ju var en okänd skolform. Men intresset hos ledande politiker för en skola med medborgarutbildning på programmet var stort. Lärarrekruteringen gick bättre än väntat. En tremånaderskurs för rektorer genomfördes och följdes av flera längre kurser i pedagogik och andra ämnen.

Rådgivare, inte huvudansvarig

Det behövdes emellertid mer kontinuerlig hjälp från Sverige så Gösta tillfrågades

om han kunde resa ner och vara huvudansvarig för projektet, men han ansåg att det måste vara en tanzanier. Gösta var emellertid med på att komma som rådgivare i ett år. Det beslutet var inte enkelt. I Norden sprang folkhögskolorna ut från föreningsliv och samfund., i Tanzania skulle de bygga på regeringsbeslut. Men Gösta fann ändå att förutsättningarna var godtagbara. Strax innan sin pension hösten 1976 flyttade han med sin fru Ebba till Dar.

Problem med swahili och tider

Swahili hade två år tidigare blivit nationalspråk i Tanzania och arbetsspråk på kontoren. Gösta och Ebba deltog därför i en studiecirkel på TBV och två veckors intensivkurs på Lövudden i Västerås innan de reste ut. Gösta vågade dock aldrig använda swahili i jobbet, ordförrådet var otillräckligt. Det fick bli engelska vilket inte alla medarbetare gillade. Gösta hade å sin sida svårt att acceptera tanzaniernas spontantet i fråga om ordning och punktlighet. För honom var det viktigt att träffa kamraterna en viss tid varje dag och tillsammans med dem utveckla planer och fatta beslut.

Göstas uppgift var att ta fram underlag om skolornas ekonomi, att undersöka behovet av lärare och utrustning vid skolorna, att följa verksamhetens utveckling och diskutera etablerandet av nya FDCs.

Det blev inte 84 FDCs som Tanzanierna ville utan bara 37. Senare steg antalet till 53. Idag, år 2020, är antalet uppe i 55. Allt hade startat i för stor skala enligt Göstas mening. Men det hade nog gått bra om inte den ekonomiska krisen drabbat landet på 80-talet. Genom Sidas ekonomiska insatser och flera svenska folkbildares arbete bildades efter hand en grupp tanzaniska ledare och lärare som besjälades av den bildnings- och demokratisyn som kan få betydelse också om skolorna skulle tvingas stänga av brist på pengar, skriver Gösta sammanfattningsvis i memoarerna. Hösten 1977 tvingades han och Ebba att resa hem på grund av Göstas dåliga luftrör.

Karibuföreningen startas

Tillbaka i Sverige och huset Bergliden inte långt från Tollerare Folkhögskola medverkade Gösta och Ebba till att vänföreningen Karibu bildades för samarbete mellan folkhögskolorna i Sverige och FDCs i Tanzania. Ett utbyte som fortfarande lever.

Vuxenutbildningskonferens

År 1983 anordnades en konferens i Arusha som behandlade vuxenutbildning i främst U-länderna som Gösta och Ebba deltog i. Intresset var stort och bland andra kom representanter från 12 afrikanska länder. På

vägen hem fick Gösta veta att Tanzanias utbildningsminister Makweta sagt ”när Gösta Vestlund en gång går bort, vill vi att han ska vila i Tanzanias jord”. Samma lär ha sagts om Barbro Johanssons aska. Gösta själv tolkade uttalandet som att hans insats kanske inte var så misslyckad som han själv långa stunder trodde.

Folke Strömberg

Gösta Vestlunds memoarer *Klassresa utan Kupébyte* ligger till grund för artikeln. Hans fru Ebba gav ut memoarerna på eget förlag till hans 85-årsdag.

Karibus avskedsord

Karibus grundare Gösta Vestlund har stila lämnats oss 107 år gammal. In i det sista var Gösta engagerad i utvecklingen på FDC:na och av vänskolesamarbetet. Någon vecka efter varje nr av Karibu. Nytt kommit ringde Gösta och var fylld av frågor och funderingar grundade i den varma människosyn han hade. Underbara samtal med ett långt livs visdom och omtanke. Gösta var den store folkbildningstänkaren som betytt mycket för svensk folkhögskola och som planterat många betydelsefulla tankar i folkbildarvardagen. Nu är det vår tur att föra det vidare.

Gösta var initiativtagaren till Karibuföreningen. Han kom med förslaget att bilda en vänförening för att stödja de nystartade FDC:na 1980 och under ett folkhögskolemöte på Fristad bildades föreningen formellt 21 september 1981, till ordförande valdes Gösta Vestlund. Gösta blev kvar i styrelsen in på 90-talet och har fram till för några dagar sedan varit en hängiven medlem.

Det är ingen tillfällighet att Gösta startade Karibu, Gösta arbetade för Sida i Tanzania 1974 med att kartlägga hur man skulle kunna starta något som liknade Svensk folkhögskola för unga vuxna i ett land som var i enormt behov av utbildning, framför allt yrkesutbildning nära folket. Politikerna tryckte på. Året efter startade 44 FDCs till Göstas förvåning, han trodde inte på att starta så många samtidigt, men på något sätt kom de igång och de flesta FDCs finns kvar idag och har utvecklats till 55. Projektet stöddes av Sida Sedan dess har Karibuföreningarna stött FDC:na efter förmåga och nu har Sida kommit tillbaka.

Gösta har satt oförglömliga spår i svensk och tanzanisk folkhögskola/FDC. Det ska vi minnas och vårda, och utveckla.

Kilimanjaro i Hammarby

Ola Skinnarmo och Malin Cronqvist skulle bestiga Kilimanjaro för att samla pengar till utbildning i Tanzania men hejdades av coronapandemin. På lördag erövrar de Hammarbybacken i stället – 64 gånger.

– Trots allt som händer i världen måste vi våga tänka långsiktigt och lyfta allas rätt till utbildning, säger Malin Cronqvist, grundare av Help to Help.

Äventyraren Ola Skinnarmo och Malin Cronqvist från stiftelsen Help to help ligger i startgroparna för att ta sig an Stockholms mest kända motlut Hammarbybacken för att samla in pengar till utbildning för unga i Tanzania.

– Fördelen med Hammarbybacken är att det inte är tunn luft och man kan inte drabbas av höjdsjuka på 93 meter. Sedan är det kanske inte samma magnifika naturupplevelse, även om Stockholm är vackert också, säger Malin Cronqvist.

Hon är grundare till stiftelsen Help to help som samlar in pengar till högre studier för unga i utsatta områden i Östafrika. Idén till bergsbestigningen kom från en av studenterna på stiftelsens stipendieprogram.

Malin Cronqvist, grundare av stiftelsen Help to help, och Elinatrose student och instruktör för Help to Help Academy.

Paul Mpazi drömde om att bestiga Kilimanjaro i sin examenskappa när han blev jurist.

– När Paul Mpazi tog examen mejlade han och sade att ”jag har alltid drömt om att stå på toppen av Kilimanjaro i min examenskappa”. Då bestämde vi att göra det tillsammans med honom, säger Malin Cronqvist.

Det här var precorona. Men i stället för att ställa in så ställde man om till Stockholm och Hammarbybacken.

– Tanken var ju att vi skulle vara på Kilimanjaro nu men det går ju tyvärr inte med tanke på omständigheterna. Och då får vi göra det bästa av situationen – utifrån de svenska kullar vi har i Stockholm, säger Ola Skinnarmo.

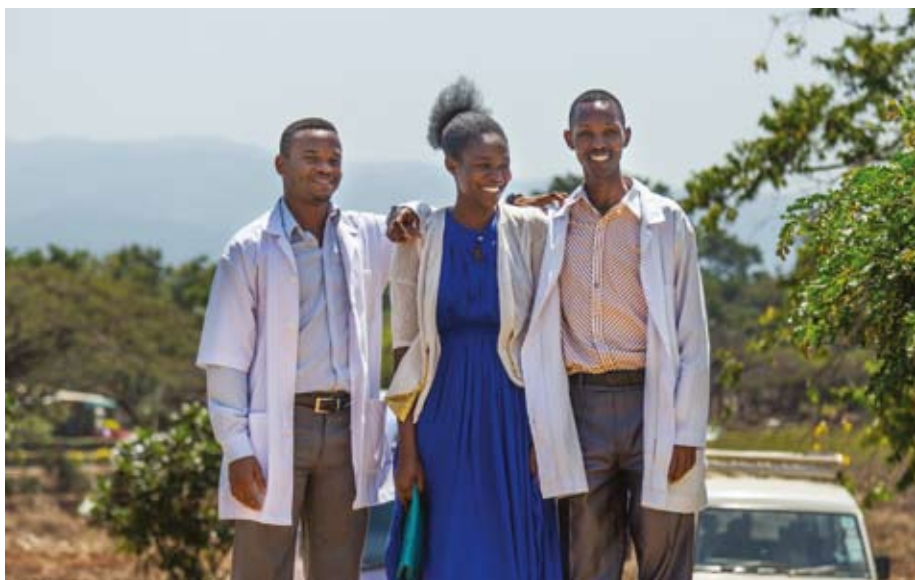
Ola Skinnarmo var förste svensk att skida till Sydpoolen och driver nu ett företag med expeditionsresor till bland annat Tanzania. Han har gått upp på Kilimanjaro femton gånger men Hammarbybacken är en ny utmaning.

Är Hammarbybacken överhuvudtaget ett berg?

– Ja, ett litet berg, men framför allt en fantastisk plats att träna på. Vi är ju inte där bara för att bestiga Hammarbybacken utan för att sätta fokus på något viktigt. Det handlar inte bara åka till ett land och erövra ett berg utan att faktiskt göra något som är positivt för en själv, en utmaning, som också kan vara till gagn för landet, säger Ola Skinnarmo.

Han har genom sitt reseföretag flera anställda på plats i Tanzania och kontaktade Help to help och Malin Cronqvist för två år sedan.

– Jag driver expeditionsresor för att jag älskar naturen. Men på många ställen vi reser till är det ju inte bara naturen som är utmaningen. Vi åker inte i kolonial stil utan våra anställda på plats i bland annat

Oscar Mapunda, Veronica Martin, Prosper Joseph (läkare)

Paul Mpazi deltog via en app.

Tanzania har ju med åren blivit riktiga vänner. Vi vill gärna göra det bättre för dem. Men det är svårt för man vet inte alltid vart pengarna går.

Help to help

Stiftelsen Help to help föddes för tio år sedan när Malin Cronqvist som student åkte till Tanzania för att hon ville förändra världen.

– När jag landade insåg jag att de behöver ju inte mig, jag var 22 år och kunde ingenting som skulle kunna bidra. Insikten var att det som behövs är inte fler volontärer från västvärlden. Utan att unga människor får utbilda sig till läkare, lärare och ingenjörer som är kvar i landet och bygger upp det långsiktigt, säger hon.

Väl hemma startade Malin en insamling bland vänner och bekanta för att finansiera högre studier för två studenter. I dag omfattar stiftelsens stipendieprogram 353 studenter i Tanzania och Uganda, varav 180 har tagit examen till nyår.

– Vi finansierar studier för elever från utsatta områden med changemaker-potential. Om de får högre utbildning kan de göra enormt stor skillnad i samhället. Bara på Karolinska i Stockholm finns 2.800 läkare, det är fler än i hela Tanzania med 58 miljoner invånare.

Startskottet för evenemanget Climb for education går klockan 10 på lördag och då kommer även studenten Paul Mpazi vara med från Tanzania via en app.

– Trots allt som sker i världen nu måste vi våga tänka långsiktigt och lyfta allas rätt till utbildning. Det har aldrig varit så tydligt som nu vilka stora skillnader det är mellan länder i hur man kan hantera situationen, säger Malin Cronqvist. Hon har tränat hela hösten för att fixa utmaningen.

– Jag har åkt Vasaloppet tidigare och det var absolut en stor fysisk utmaning för mig. Det här är ju väldigt många fler timmar, 12-15 ungefär. Men jämfört med tio års arbete ska det väl vara görbart. Jag hoppas få sällskap av många andra, säger Malin Cronqvist.

För Ola Skinnarmo är utmaningen inte i första hand fysisk, även om han av tidsbrist inte kommer att hinna göra alla 64 varv.

– Det känns bra att bidra till att människor får bättre förutsättningar att skapa sig ett liv i Tanzania men också att kunna förverkliga Pauls idé att nå toppen av Kilimanjaro. Det coola är engagemanget och att vi gör det tillsammans, säger Ola Skinnarmo.

Hammarbybacken

Hammarbytoppen är en kulle på Hammarby skidbacke som från början mätte 55 meter över havet. 1983 fyllde man på med schaktmassor från bland annat Globen och toppen blev då 87,6 meter. 2007 fylldes mer byggmassor på från Hammarby sjöstad vilket gör att toppen nu mäter 93,5 meter.

Kilimanjaro är Afrikas högsta berg och mäter 5.895 meter över havet. Berget som är en utslocknad vulkan ligger i norra Tanzania. Det är världens högsta fristående berg som inte tillhör en bergskedja.

Jessica Ritzén

Publicerad i DN den 9/10 2020

Foton: Help to Help

Hur gick det?

Evenemanget var lyckat och samlade drygt 100 personer på plats och ytterligare deltagare på distans runt om i Sverige och utomlands. Jag lyckades nå toppen på Kilimanjaro dvs. fullfölja de 64 varven kl. 20 på lördagskvällen berättar Malin Cronqvist och är nöjd med genomslaget i media: TV Sveriges radio, DN och lokaltidningen rapporterade om projektet.

Kort om Help to Help

Help to Help är en svensk insamlingsstiftelse som sedan 2010 är verksamma i Tanzania och sedan 2017 även i Uganda. Stiftelsen möjliggör högskolestudier på lokala universitet för studenter från en finansiellt utsatt bakgrund men som har stor potential att driva förändring i landet om de får tillgång till utbildning. Sedan starten har 278 studenter finansierats i Tanzania varav 113 har tagit examen hittills. 89 % har en kvalificerad sysselsättning inom loppet av ett år efter examen som de inte hade fått utan sin utbildning. 85% bidrar till ökad familjeförsörjning och 59 % finansierar dessutom skolgång för sina syskon. Som komplement till stipendieprogrammet driver Help to Help en Academy där studenter utrustas med arbetsmarknadsförberedande kunskaper och får nätverka med arbetsgivare.

Maria Bjärebörn, Ulrika Johansson, Malin Cronqvist, Nathalie Ling och Ola Skinnarmo på väg mot toppen..

4000 students got clean water

Five rainwater harvesting tanks have been finalized in northwestern Tanzania now supplying 4000 students and their teachers with safe and clean water for drinking and sanitation. The work has been made possible through generous support from H M Queen Silvia's Foundation - Care About the Children and in collaboration with our partner organization in Tanzania, Mavuno Project. The construction of these water tanks forms a part of an ambitious initiative to review and improve the water and sanitation situation at 130 primary schools in northwestern Tanzania. We have so far constructed 13 water tanks.

*Engineers Without Borders
Pressmeddelande 2/10 2020*

Lake Natron

Den 20 oktober visade Kunskapskanalen det tredje programmet i den Fransk-Kanadensiska serien *Mäktiga sjöar*.

Det handlade om sodasjön Lake Natron i Rift Valley som gränsar till Ngorongoro-höglandet. Sjön är en oregelbunden häckningsplats för flamingo. Masai-kvinnor bryter soda och får penninginkomster som förändrar deras liv. Tack vara källsprång med färskvatten finns laguner med fisk och där dricker även boskap.

Taarab med Siti Muharam

Med albumet *Siti of Unguja* följer sångerskan Siti Muharam från Zanzibar en hundraårig matriarkal linje i musikstilen taarab. Albumet är en hyllning till sångerskan Siti binti Saad som under tidigt 1900-tal vände upp och ner på en mansdominerad genre. Siti Muharam är hennes barnbarnsbarn och förvaltar arvet med konstnärlig kraft. I taarab finns influenser från arabisk, indisk och östafrikansk musik, en slags havens

blandmusik. På *Siti of Unguja* görs försiktiga tillägg av basklarinett och elektronik till traditionella arabiska instrument, vilket gör att årtiondena blandas. Varje detalj är vald med omsorg. Muharam sjunger med sträv, övertygande röst. Hela albumet – så vitt jag vet hennes debut – har en sotsvart intensitet. Siti Muharam är årets upptäckt. Hon förtjänar en världspublik.

Magnus Säll
DN 20/9 2020

Swahili i Botswana

Botswanas minister för grundskolan Fidelis Molao har meddelat att swahili skall introduceras i skolorna som ett nytt ämne.

Enligt ministern har Botswana genom SADEC handelsförbindelser med många swahilitalande länder. En satsning på swahili blir därför en logisk del i Botswana satsning på att öka exporten.

Tanzania kommer att samarbeta på alla sätt för att genomföra beslutet. SADEC införde i augusti förra året swahili som organisationen flärde arbetsspråk.

Nytt malariahot

En asiatisk myggart pekas ut som ett malariahot för miljontals boende i afrikanska städer. Myggen är väl anpassad för att etablera sig i centrala stadsmiljöer.

Den mygga som främst sprider malaria i Afrika, *Anopheles gambiae*, ogillar de förorenade vattenpöslarna i städerna och har inte lärt sig att lägga sina larver i städernas vattentankar. Därför smittas de flesta på landsbygden.

I en studie som publiceras i den vetenskapliga tidskriften PNAS har entomologen Marianne Sinka granskat myggarten *Anopheles stephensi*, som främst förekommer i Asien.

Arten har redan orsakat ett stort malariautbrott i Djiboutis huvudstad på Afrikas horn 2012, en stad där det tidigare knappt funnits malaria. Myggen har även observerats i bland annat Etiopien och Sudan.

Anopheles stephensi har lärt sig att ta sig igenom sprickor för att komma in i vattentankar, speciellt de som är gjorda av tegel och betong. Marianne Sinka säger att det är den enda myggarten som är riktigt bra på att etablera sig i centrala stadsmiljöer.

Hon och hennes kollegor har hittat 44 storstäder i Afrika, främst runt ekvatorn, med förutsättningar som är mycket lämpliga för myggarten.

Till skillnad från afrikanska myggor som tycker om att sticka människor på nätterna när det är svalt kan *Anopheles stephensi* suga blod på kvällarna när det är varmare. Det gör att myggnät över sängen blir mindre effektivt. Att installera myggnät för fönstren, ha insektsmedel på väggarna och

täcka kroppen är ett bättre sätt att skydda sig från den här myggen.

Swedfund investerar i Östafrika

För att stödja små och medelstora företag i spåren av Covid-19 ökar nu den svenska utvecklingsfinansiären Swedfund, likviditeten för dessa företag genom ett lån på 5 miljoner euro till Platcorp, ett finansinstitut som ger kredit till privatpersoner och små och medelstora företag, i Kenya, Uganda och Tanzania.

– Det är angeläget för oss som utvecklingsfinansiär att stärka företagens ekonomiska motståndskraft och skydda arbetstillfällen i utvecklingsländer.

Platcorp grundades 2003 i Kenya och utökades till Uganda 2004 och Tanzania 2008. År 2019 betalade Platcorp ut cirka 826 000 lån till sina kunder. Detta är det andra lånet från Swedfund till Platcorp. Det första lånet gavs 2018.

Pressmeddelande Maj 22, 2020

Afrika poliofritt

Den största folkhälsoframgången i Afrika sedan utrotningen av smittkoppor. Så beskriver Världshälsoorganisationen det faktum att polio i dag förklaras utrotat på den afrikanska kontinenten. 32 år efter att WHO:s globala kamp för att utrota polio inleddes är Afrika officiellt fritt från viruset.

– Det sista steget var att gå igenom uppdaterade årsrapporter från alla Afrikas länder, och det skedde i förra veckan. Så nu är det säkert att meddela att vild polio är utrotat i Afrika, säger Abdelhalim Abdallah, kommunikator för poliofrågor vid WHO:s Afrikakontor i Brazzaville, till TT.

Egentligen har kontinenten varit poliofri sedan augusti 2016, då det sista kända fallet registrerades i norra Nigeria. Men först nu kan WHO säga med säkerhet att det inte finns någon endemisk spridning. Sjukdomen har tidigare legat bakom otaliga fall av död, förlamning och livslånga funktionsnedsättningar, framför allt i fattigare länder. Men tack vare omfattande vaccinationsprogram är polio i dag förpassat till historieböckerna i de flesta av världens länder. Efter WHO:s Afrikabesked beräknas viruset nu endast spridas endemiskt i Afghanistan och Pakistan.

– Det är en enorm milstolpe, den största framgången för folkhälsan i Afrika sedan utrotningen av smittkoppor. Det bevisar att det är genomförbart att utrota en sjukdom, säger Abdallah.

– Men det är också viktigt att belysa att världen aldrig kommer vara helt skyddad från polio förrän vi nått en global utrotning. Virus respekterar inte gränser.

Ny Teknik 25/8 2020

Usambara-bergen

Usambara-bergen som reser sig över den omgivande savannen är hemvist för en mängd endemiska arter. Bergskedjan sträcker sig från strax innanför Tanga mot nordväst och övergår i Parebergen som når upp till Kilimanjaro. Västra och östra Usambara skiljer sig åt. De östra ligger närmare havet och får mycket mera regn än den västra delen. Här finns mycket tropiskt regnskog som gör det svårt att se ut över de omgivande slätterna. De västra är högre, drygt 2000 m, torrare med tunnare jordlager och får en stor del av sitt vatten i form av dagg under nätterna. Bara små rester av skog finns kvar. Usambara-bergen är tätbefolkade och var omtyckta av de tyska kolonisterna.

Brian Finch berättar i en fyrsidig väl-illustrerad artikel om endemiska arter i *Swara* April-Juni 2018.

Wildlife artist Guy Combes

Född i Kenya 1971 av brittiska föräldrar, delar han nu sin tid mellan USA och Östafrika. Båda hans föräldrar var konstnärer. Fadern Simon hade en särskild förkärlek för Serengeti.

Guy är engagerad i många naturvårdsprojekt och startade 2010 facebookgruppen *Stop the Serengeti Highway*. Han samlar in pengar till naturvårdsprojekt och är grundare till *Artist for Conservation*. Porträtterad i *Swara* Jan 2020

Richard Estes, Guru of Gnu

Redan 1958 började han studera gnuer i Nogorongoro-kratern, nu har han fyllt 91 år. År 1962 doktorerade han och har sedan dess studerat faunan i Afrika, framförallt gnuers liv och vandringsmönster i Serengeti. Han är erkänt den som vet mest om gnuer i världen.

Hans böcker *The Behavior Guide to African Mammals* och *The Safari Companion* har sålts i mycket stora upplagor och används i undervisningen av safariguider och viltvårdare i hela Afrika.

Hans forskning om gnuernas liv är sammanfattad i *The Gnu's World* 2014. Porträtterad i *Swara* i januari 2020

Mkapa om pandemi och natur

Den tidigare presidenten Mkapa som dog i år skrev om hur Covid-19 utgör ett stort hot mot Afrikas fauna, viltreservat och nationalparker i och med att turisterna och inkomsterna uteblir.

"The lesson from the Covid-19 pandemic is that there are significant costs associated with undervaluing our biodiversity and ecosystems, and separating economic development from nature is a false choice" Ur *Swara* July 2020.

Kilimanjaro är ett unikt berg

De allra flesta av världens höga bergstoppar ligger i uråldriga bergskedjor. Kilimanjaro är i geologiska sammanhang en relativt ung fristående vulkan som reser sig i ensamt majestät över masaislätten. Med toppen 5895 m.ö.h. är det Afrikas högsta berg. I motsats till andra höga berg är Kilimanjaro lägre delar blöta med mycket regn och övre delen torr öken med undantag för glaciären högst upp på den mellersta vulkankägeln. Glaciären är en rest från en tidigare istid som nu med klimatförändringar har minskat kraftigt i omfattning. Det finns flera småkratrar runt Kilimanjaro lägre regioner. I huvudkratern finns fortfarande en viss aktivitet i form av utsläpp av svavelrök.

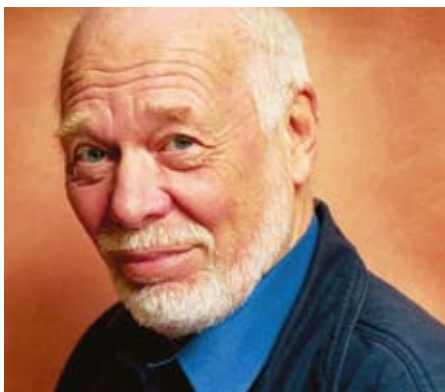
I början på 1800-talet ryktades om ett märkligt berg med snö. Den tyske missionären Rebman utgick 1848 från Rabai utanför Mombasa och bekräftade att det fanns det berg med snö på toppen nära ekvatorn. Han avfärdades som en stollig missionär av samtidens geografer.

För att bestiga Kilimanjaro behöver man inte klättra men det är en lång vandring på hög höjd. Ca 15 000 försöker varje år men bortåt hälften blir höjdsjuka och får avbryta. Oftast beroende på att man går för fort och att kroppen inte hunnit akklimatisera sig.

TVs Kunskapskanalen 20/9 2020

Oloph Hansson har gått bort

Som många av er redan vet har Oloph Hansson gått bort i en ålder av 91 år. Han var under många år medlem i Habaris redaktion och hans stora journalistiska kunskap och erfarenhet var en stor tillgång. Vi minns bl a hur han styrde upp nyhetsidorna i tidningens mitt så att de fick det utseende de har ännu idag. Vi hade många trevliga "istoppsträffar" (middagsträff då vi först stoppade tidningen i kuvert, satte på adressetiketter och frankerade innan vi åt mat och umgicks och planerade nästa nummer) med Oloph då även hans fru Ulla Jonsdotter var med.

Oloph Hansson, känd från TVs Rapport och Svetans Habari-redaktion

Oloph Hansson var vid mitten av 60-talet reporter på Sveriges Radio och arbetade därefter på Aktuellt. Han anställdes 1969 på TV2, som chef för det nystartade nyhetsprogrammet Rapport som firade 50 år 2019.

Oloph Hansson ledde Rapport fram till 1975 och var 1979–1991 kanalchef för SVT2. Under en period arbetade han även som informationschef på SVT.

Friends of House of Culture

Den svenska föreningen Friends of House of Culture in Dar es Salaam hade årsmöte den 23 september. Verksamheten har gått på sparlåga under det senaste halvåret på grund av pandemin, som också medförde att årsmötet blev starkt försenat. Det genomfördes som ett Zoom-möte med 22 deltagare.

Om verksamhetsberättelsen var tämligen mager så finns det gott om idéer i planen för det närmaste året.

Styrelsen förnyades på några poster följande personer ingår nu: Inger Thede, ordförande; Liv Stein, vice ordförande; Katarina Tobé, kassör; Hans Persson, sekreterare; Tove Altvall, medlemsansvarig; Mattias Frihammar och Carmen Blomstrand, IT och kommunikation; Stig Holmqvist, mediakontakter och Eva Åhlén, organisationskontakter.

Föreningen deltar som partner i ett projekt som planeras av Stockholms Läns Hemslöjdsförening i samarbete med Ngoma Afrika Performing Arts Company i Tanzania. Svenska Institutet har beviljat ett planeringsbidrag och den 5 september ägde en workshop rum på House of Culture där även Hemslöjdsföreningen deltog genom Zoom. En projektansökan kommer att lämnas in till Svenska Institutet i januari 2021.

Hemslöjdsföreningen bjöd den 12 oktober in medlemmarna i båda föreningarna till ett digitalt möte med Stig Holmqvist, som visade film och berättade om sina och Aud Talles böcker om barbaigerna i Tanzania. Det blev ett intressant möte som förhoppningsvis kan genomföras med liknande innehåll men som ett fysiskt möte någon gång under våren 2021.

House of Culture har återupptagit arrangemanget Museum Art Explosion. Det första tillfället är den 30 oktober, då bl.a. Thamani Yetu från Ngoma Afrika kommer att medverka.

Dr. Noel Biseko Lwoga är sedan början av året ny generaldirektör för National Museum and House of Culture.

För uppdaterad information kan man besöka Facebook-sidan Friends of House of Culture in Dar es Salaam.

Hans Persson

Denna gång skriver inte Ulf Nilsson om swahili. Jag har roat mig med att notera i nutid inlånade engelska ord.

Orden stavas som de låter, dvs som bantutalare uppfattar det. För många med mig som är fixerade vid stavning av engelska ord kan det vara knepigt att känna igen orden i dess bantuiserade form. Knepet är att uttala orden och försöka bortse från stavningen. Det är ofta ord inom teknik, administration, rättsväsende och sport.

lori	lorry
basi	buss
teksi	taxi
jeki	jack
inspekta	inspector
kondakta	conductor
dreva	driver
benki	bank
noti	note
bajeti	budget
nambari	number
ripoti	report
fomo	form
leseni	licence
korti	court
kesi	case
jaji	judge
gavana	governor
ajenti	agent
seneta	senator
chifu	chief
leba dei	laubor day
kamada	commander
kamisana	commissioner
kaunti	county
kampeni	campaign
demokrasia	democracy
sensa	sensor
dijitali	digital
faiba	fibre
fanicha	furniture

Till slut varianter på ett vanligt ordspråk.

Debe tupu haliachi kupiga kelele
En tom debe* slutar inte skramla

Mwenye kelele hana neno
Den som väsnas har inget att säga

* Debe är en plåtdunk som ofta återanvänds som mått på marknader etc

Lars Asker

UlfNILSSON

Gränsfrågan i Nyasasjön

Tankarna om gränsdragningar i Tanzania leder mig till Torne älv och år 1809, då Sverige efter ett blodigt krig lämnade Finland till Ryssland. Man kom då överens att gränsen skulle gå längs den djupaste rännan av älven. Avtalet låg till grund för det kända tyska ordet *Thalweg* (dal-väg), som nu moderniserats till *talweg*, och blev en modell för gränsdragning över vatten mellan länder. Delningen i en flod kan innebära den djupaste rännan av vattnet men man kan hitta överenskommelser om att en gräns skall löpa längs "medianlinjen" i sjöar, som t ex i Lake Tanganyika.

Gränsavtal slöts bl a år 1886 mellan Tyskland och Congo/Belgien, Tyskland och Kenya/Storbritannien samt Tyskland och Mocambique/Portugal. Andra afrikanska exempel på *talweg* är floderna Kasihili och Sedudu mellan Namibia och Botswana. Gränsdragning har dock inte alltid varit helt lyckad på grund av ointresse och slarv från endera parten.

Här är historien om Lake Nyasa, som är gränsvatten till landet Malawi och om olika uppfattningar i Tanzania och Malawi när det gäller gränsen. Malawi ser gränsen som löpande längs sjöns östra strand ner till gränsen mot Mocambique. Där och söderut börjar *talweg*principen att gälla. Det är en märklig situation! Hur kan det komma sig?

År 1886 höll Tyskland och Storbritannien på med gränsavtal. I norr och nordväst kom de överens ganska väl. Troligen höll diplomater på med det för den goda sakens skull. Ointresse av olika områden betydde också mycket. Exempel är Mount Kilimanjaro och gorillaområdet Mfumbiro i Uganda/Rwanda. Tyskland hade redan kommit överens om en *talweg* längs Ruvumafloden i söder. Om Nyasasjön kom de överens med briterna rörande en gräns som löpte längs den östra stranden av sjön till gränsen mot Mocambique något söder om Mbamba bay. För Tyskland var området längs eller norr om Lake Nyasa inte av större värde. Dåtida tyska kartor och dokument visar dock osäkerhet. Ibland går gränsen längs med stranden och ibland går den längs medianlinjen d v s mitt i sjön. Osäkerheten gjorde att man lät saken bero tills Tyskland förklarade att avtalet år 1890 satte gränsen till Lake Nyasas östra strand.

Möjligen har Tyskland tänkt på Berlinkongressens beslut och den s k Congo Act att alla har fritt förfogande till alla vatten som t ex Lake Nyasa. Under tiden sedan dess har många beslut fattats och den s k Congo Act har ändrats.

Tanzania är idag missnöjt med nuvarande gräns men Malawi har ett gott stöd i avtalet från 1890. Däremot kan Tanzania anföra internationell sedvana att ha *talweg* som gränsdragningsmodell, som i Lake Jipe och Lake Chala mot Kenya och i Ruvumafloden.

Några år efter att Tanganyika blivit Nationernas Förbunds mandat 1922 ville Storbritannien bygga ett vattenkraftverk och reglera vattennivån i sjön. Då kom de överens med Portugal att dela kostnaderna mot att man satte gränsen till sjöns medianlinje samt att befolkningen längs sjön skulle ha rätt till legal ekonomisk verksamhet på sjön. Storbritannien/Tanganyika missade nu chansen att hänga på och ändra gränsavtalen.

Efter självständigheten stod Tanganyika inför kalla fakta. OAU fastslog att de gränser som då gällde inte skulle ändras hur logisk en medianlinje än är. I modern tid har frågan tagits upp men inte känts som brännande. Den förste premiärministern Rashid Kawawa sade år 1963 att gränsen går längs den östra stranden och att "inga delar av sjön är inom landets gränser". Uttalandet har tagits tillbaka. Ärendet har dock legat i dvala tills man under de senare åren upptäckt stor ekonomisk potential i Rift Valleys dalgångar. Man har hittat gas i Lake Kivu/Rwanda, i Lake Albert och varför inte i Lake Nyasa? FNs stadgar säger att man skall lösa gränskonflikter med medling och juridiska överenskommelser etc. Det är denna väg som Tanzania kan gå om man nu är helhjärtat säker på att *talweg* är modellen för deras del och kan argumentera väl för sin sak.

Anekdoter om vit överhöghet

Åke Abrahamsson var i sin ungdom lärare i Lindi, en stad han ofta återvänder till och bl a studerar lämningar och minnen från första världskrigets strider i södra Tanzania. Här några exempel på diskriminering han stött på i sin omfattande Afrikana-samling.

Idrott förbrödrar?

Adrian Roden var en australisk advokat som tjänstgjorde i Lindi under 1950-talet i kolonialtidens slutskede.. Han berättar om incident i Lindi, där en stor indisk befolkning, som hade en mellanposition mellan européer och afrikaner, levde.

I Lindi fanns en klubb för européer/vita, Lindi Club, med servering, bar, biljard, tennisplan och belägen i grönska intill havsstranden. Lindi Club hade ett kricketlag som mötte lag från Nachingwea, Mtwara och ett indiskt lag från Lindi. Lindi Clubs hemmaplan var det indiska lagets plan. Ingen ifrågasatte det. När européerna spelade där kunde de utnyttja deras faciliteter, inklusive klubbhuset.

Indier kunde spela tennis på Lindi Club, som medlemmars gäster, men som icke-vita kunde de inte vistas inne på klubben enligt klubbreglerna. Det kändes pinsamt för många vita, som efter en kricketmatch kunde umgås med indier i deras klubbhus, men efter tennisspelande på Lindi Club måste bära ut backar av Coca Cola från klubbhuset för att dricka och umgås vid tennisplanen utanför klubben.

Regeln borde ändras och en motion om att avsluta kravet på "Whites Only" för klubbens gäster formulerades av Alastair Sloggie och bistods av Adrian Roden.

Det blev häftiga reaktioner på denna motion från en del medlemmar, yttrande förolämpningar och till och med hot.

Alastair var banktjänsteman vid det lokala kontoret för Standard Bank of South

Africa Limited. En stor kund i denna bank var den sydafrikaägda Ngurumahamba Sisal Estate, som företrädades av managern Eustace Birrel. Denne Birrel uppsökte nu bankmanagern och berättade för honom, att om inte Alastair Sloggie drog tillbaka sin motion så skulle Ngurumahamba avsluta sitt konto i banken.

Alastair hade inget val. Han drog tillbaka sin motion och kunde behålla sitt jobb. Dock trädde nu advokaten Adrian Roden in med en annan medlem och upprepade motionen, och regeln om "Whites Only" togs bort.

En del motsträviga medlemmar hade slutat och efter en tid ebbade osämjan ut.

Med lagen på sin sida

Ur *Colonial Warfare: Hehe and World War One, the wars besides Maji Maji in south-western Tanzania* av Jan-Bart Gewald.

Mr Langkopp var en ex-Boer, som drog till Tanzania efter Boerkriget i Sydafrika under tidigt 1900-tal. Han bosatte sig i Iringa och sysslade med att rekrytera arbetskraft. Ett gäng sub-contractors anställdes till olika statliga arbeten. De blev arresterade och dömda till tre månaders fängenskap i kedjor och med 25 piskrapp som straff. Det fanns inga kontrakt med staten och Langkopp svor sig fri och sade till myndigheterna att han inte hade med männen att göra. Han var inblandad i 8 rättsfall, som mestadels berörde arbetskraft och våld i en del fall som Langkopp hade utfört.

År 1912 överföll Langkopp den högt respekterade Jamadar bin Mohamed, en man som var i 60-årsåldern som tidigare hade varit en lokal statstjänare. Först förklarades Langkopp skyldig, men vid överklagan blev han friad från anklagelserna av rätten som fastslog "no White person need tolerate physical contact by a Native, and... is entitled to violent defense"

Det skall börjas i tid

Anthony (Tony) R. Edwards har skrivit om sin barndomstid i 1950-talets Tanganyika i boken *The Slope of Kongwa hill. A boys tale of Africa*. Skolan betyder mycket för hans utveckling och trygghet. Föräldrarna boende i Lindi träffar han sällan och där har han inte så många lekkamrater.

Tony fascineras av de afrikanska barnens billeksaker, som de själva har byggt med monterad förhöjd ratt nående till midjehöjd. Barnen går upprätta och styr sina fordon på marken. Tony har egna små bilar, som man sitter på huk och leker i sanden med, men de har han tröttnat på. Den afrikanska varianten lockar mer. Han vill köpa en sådan bil och har frågat pojkarna, men ingen av dem vill sälja! Tony berättar för sina föräldrar, om sin önskan att få äga en sådan bil, men de gillar inte den idén.

- *You have more than enough toys of your own, which will be awaiting your return on your holidays*, sade mamman och fortsatte: - *But in any case, whatever would people say if they see you walking around town playing with a native's toy?*

Jakaranda är ett subtropiskt träd från Sydamerika som har blivit inplanterat runt om i världen på grund av dess attraktiva blålila blommor. I Östafrika finns träden ofta planterade som alléer i städernas äldre delar. I boken *The Slopes of Kongwa Hill* står det att jakaranda fanns i Lindi i början på 50-talet. Sant Agustinfäder introducerade Jakaranda i Kenya i början av 1900-talet.